

**Εθνική Αρχή
Ανώτατης Εκπαίδευσης**
Hellenic Authority
for Higher Education

ΜΕΛΕΤΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΤΗΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Αθήνα 2021

ΜΕΛΕΤΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΤΗΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Η μελέτη αποτελεί μέρος της Θεματικής Ανάλυσης της ΕΘΑΑΕ για το 2021

**Εθνική Αρχή
Ανώτατης Εκπαίδευσης**
Hellenic Authority
for Higher Education

© ΕΘΑΑΕ, 2021

Το παρόν έργο αδειοδοτείται υπό τους όρους της άδειας Creative Commons Αναφορά Δημιουργού – Μη εμπορική Χρήση – Όχι Παράγωγα Έργα 4.0.

Για να δείτε αντίγραφο της άδειας αυτής επισκεφτείτε τον ιστότοπο <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Αριστείδου 1 & Ευριπίδου 2 - 105 59 Αθήνα

1ος - 4ος όροφος

T: +30 210 9220944 – W: www.ethaae.gr – E: secretariat@ethaae.gr

Συντελεστές

Συγγραφική Ομάδα

Δρ Χριστίνα Μπέστα, Γενική Διευθύντρια

Δρ Λουκάς Ν. Άννινος, Εξωτερικός Συνεργάτης

Δρ Ιωάννης Βήκας, Εξωτερικός Συνεργάτης

Ομάδα Γλωσσικής και Τεχνικής επιμέλειας

Γεωργία Κωστοπούλου, ΜΑ, Προϊσταμένη Τμήματος Γραμματειακής Υποστήριξης και Επικοινωνίας

Δρ Νικόλαος Γεωργιάδης, Προϊστάμενος Διεύθυνσης Πληροφοριακών Συστημάτων και Τεκμηρίωσης

Προτεινόμενος τρόπος αναφοράς:

Μπέστα, Χ., Άννινος, Λ.Ν., & Βήκας, Ι. (2021), Μελέτη για την απασχόληση των αποφοίτων της ανώτατης εκπαίδευσης, Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης, Αθήνα.

Η μελέτη είναι διαθέσιμη ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: www.ethaae.gr

Περιεχόμενα

Ευρετήριο Σχημάτων	5
Ευρετήριο Πινάκων.....	6
1. Προκλήσεις και προοπτικές στην ελληνική αγορά εργασίας για τους απόφοιτους των πανεπιστημίων.....	7
1.1. Δεξιότητες ανθρώπινου δυναμικού, παραγωγικό μοντέλο και εθνική ανταγωνιστικότητα	7
2. Επαγγέλματα και δεξιότητες του μέλλοντος	11
2.1. Ποιότητα της εργασίας – εναρμόνιση προσφερόμενων και ζητούμενων δεξιοτήτων	15
3. Απασχολησιμότητα αποφοίτων στην Ελλάδα	18
4. Η εξέλιξη της απασχόλησης στην Ελλάδα.....	30
5. Συμπεράσματα για την απασχόληση αποφοίτων ΑΕΙ και την αγορά εργασίας.....	35
Παραρτήματα	37
Παράρτημα 1 – Αντιστοίχιση τμημάτων με επαγγέλματα & κωδικοποίηση επαγγελμάτων κατά ISCO-08	38
Παράρτημα 2: Ανάλυση Κωδικών Επαγγελματιών.....	51

Ευρετήριο Σχημάτων

Σχήμα 1. Η θέση της Ελλάδας ως προς την ανταγωνιστικότητα (Institute for Management Development - IMD)	8
Σχήμα 2. Το τοπίο της ελληνικής ανταγωνιστικότητας (2021)	9
Σχήμα 3. Γνώσεις και δεξιότητες	13
Σχήμα 4. Οι επιδόσεις των χωρών στον δείκτη European Skills Index	16
Σχήμα 5. Οι επιδόσεις των χωρών ως προς την ανάπτυξη των δεξιοτήτων	17
Σχήμα 6. Οι επιδόσεις των χωρών ως προς την ενεργοποίηση των δεξιοτήτων.....	17
Σχήμα 7. Οι επιδόσεις των χωρών ως προς την εναρμόνιση δεξιοτήτων	18
Σχήμα 8. Μερίδιο νέων θέσεων εργασίας ανά επίπεδο προσόντων (2018-30).....	31
Σχήμα 9. Κατανομή εργατικού δυναμικό ανά επίπεδο προσόντων (2014-2030)	32
Σχήμα 10. Εξέλιξη της απασχόλησης ανά κλάδο στην Ελλάδα (2020-2030).....	33
Σχήμα 11. Ποσοστιαία μεταβολή της απασχόλησης ανά κλάδο στην Ελλάδα (2020-2030).....	33
Σχήμα 12. Μελλοντικές ανάγκες απασχόλησης στην Ελλάδα για την περίοδο 2020-2030.....	34

Ευρετήριο Πινάκων

Πίνακας 1. Οι πυλώνες της ανταγωνιστικότητας (κατά το WEF).....	10
Πίνακας 2. Η θέση της Ελλάδας στον παγκόσμιο χάρτη ανταγωνιστικότητας.....	10
Πίνακας 3. Οι δεκαπέντε (15) κορυφαίες δεξιότητες για το 2025.....	11
Πίνακας 4. Τα δέκα (10) επαγγέλματα με αυξανόμενη και μειούμενη ζήτηση	12
Πίνακας 5. Ο ρόλος του ατόμου, των επιχειρήσεων και του κράτους για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της εργασίας	14
Πίνακας 6. Μονοψήφια κωδικοποίηση ISCO -08.....	19
Πίνακας 7. Σύνολο απασχολούμενων και σύνολο απασχολούμενων αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ	20
Πίνακας 8. Εξέλιξη Απασχόλησης για την Περίοδο 2011-2020 ανά διψήφια ταξινόμηση επαγγελματιών ISCO-08 σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ	21
Πίνακας 9. Εξέλιξη Απασχόλησης για την Περίοδο 2011-2020 ανά τριψήφια ταξινόμηση επαγγελματιών ISCO-08 σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (επαγγελματίες με αύξηση απασχόλησης)	22
Πίνακας 10. Εξέλιξη Απασχόλησης για την Περίοδο 2011-2020 ανά τριψήφια ταξινόμηση επαγγελματιών ISCO-08 σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (επαγγελματίες με μείωση απασχόλησης)	23
Πίνακας 11. Σύνολο αποφοίτων έτους 2020 και σύνολο απασχολούμενων αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σύμφωνα με την κωδικοποίηση επαγγέλματος ISCO-08.....	24
Πίνακας 12. Συσχέτιση ρυθμού παραγωγής αποφοίτων με ζήτηση στην αγορά εργασίας.....	26
Πίνακας 13. Ποσοστό ανέργων στο σύνολο του εργατικού δυναμικού με βάση το επίπεδο εκπαίδευσης σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ	29
Πίνακας 14. Αντιστοίχιση ΠΠΣ με επάγγελμα.....	38
Πίνακας 15. Κωδικοί επαγγελματιών κατά ISCO-08	51

1. Προκλήσεις και προοπτικές στην ελληνική αγορά εργασίας για τους απόφοιτους των πανεπιστημίων

1.1. Δεξιότητες ανθρώπινου δυναμικού, παραγωγικό μοντέλο και εθνική ανταγωνιστικότητα

Η Ελλάδα, με βάση τις προβλέψεις του ΟΟΣΑ όπως αυτές αποτυπώθηκαν στην πρόσφατη έκθεση του Μαΐου του 2021 αναμένεται να αναπτυχθεί με ρυθμό 3,8% το 2021 και 5% το 2022, επιτυγχάνοντας παράλληλα τη συρρίκνωση της ανεργίας από το 15,9% του 2021 στο 15,6% το 2022¹. Η σχετικά επιτυχημένη διαχείριση των

συνεπειών της πανδημίας σε συνδυασμό με το χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» δημιουργούν σταδιακά τις προϋποθέσεις για ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης, βασισμένο σε 4 πυλώνες, α) την πράσινη μετάβαση, β) την ψηφιακή μετάβαση, γ) την απασχόληση, τις δεξιότητες και την κοινωνική συνοχή και δ) τις ιδιωτικές επενδύσεις και τον μετασχηματισμό της οικονομίας². Το Ελλάδα 2.0 πέρα από την αύξηση του ΑΕΠ κατά 7% ως το 2026 και τη δημιουργία 180.000 θέσεων εργασίας, επιδιώκει παράλληλα την ποιοτική αύξηση της παραγωγικότητας μέσα από την αναβάθμιση των δεξιοτήτων, την κατάρτιση και επανακατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού.

Καταλυτικό ρόλο προς αυτή την κατεύθυνση διαδραματίζει το σύστημα εκπαίδευσης της χώρας, το οποίο αναβαθμίζεται ποιοτικά, ψηφιοποιείται, διεθνοποιείται και καθίσταται περισσότερο εξωστρεφές, αναπτύσσοντας στρατηγική, θέτοντας στόχους και υιοθετώντας σύγχρονα διοικητικά παραδείγματα. Ειδικότερα πλήθος δράσεων αναπτύσσεται στο φάσμα της ανώτατης εκπαίδευσης (π.χ. αναθεώρηση και εκσυγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου, ψηφιακός μετασχηματισμός, εθνικό σύστημα ιχνηλάτησης αποφοίτων) ενώ αναλαμβάνονται πρωτοβουλίες ειδικά για την ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων (π.χ. ψηφιακή ακαδημία πολιτών, ψηφιακή επιμόρφωση δημοσίων υπαλλήλων), οι οποίες αποτελούν σε συνδυασμό με τις περισσότερο παραδοσιακές ήπιες δεξιότητες το κλειδί για την αντιμετώπιση των προκλήσεων και την αξιοποίηση των ευκαιριών της 4^{ης} βιομηχανικής επανάστασης. Η 4^η βιομηχανική επανάσταση αναμένεται, πέραν των αλλαγών που θα επιφέρει στην οργάνωση και υλοποίηση της εργασίας, να επιταχύνει την εμφάνιση νέων και το μετασχηματισμό των υφιστάμενων επαγγελμάτων, με ότι αυτό συνεπάγεται από την άποψη των δεξιοτήτων και των γνώσεων του εργατικού δυναμικού της χώρας.

Το Σχήμα 1 αποτυπώνει την τρέχουσα θέση της Ελλάδας ως προς την ανταγωνιστικότητά της σύμφωνα με διεθνείς κατατάξεις (τα βέλη υποδηλώνουν μεταβολή σε σχέση με το προηγούμενο έτος):

¹ OECD (2021) Greece: Economic Outlook, May 2021 [12/07/21] Διαθέσιμο εδώ <https://issuu.com/oecd.publishing/docs/greece-oecd-economic-outlook-may-2021>

² Ελλάδα 2.0 Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας [15/07/21] Διαθέσιμο εδώ https://government.gov.gr/wp-content/uploads/2021/03/neo_RRF_Plan_det-31032021_EL.pdf

Σχήμα 1. Η θέση της Ελλάδας ως προς την ανταγωνιστικότητα (Institute for Management Development - IMD)³

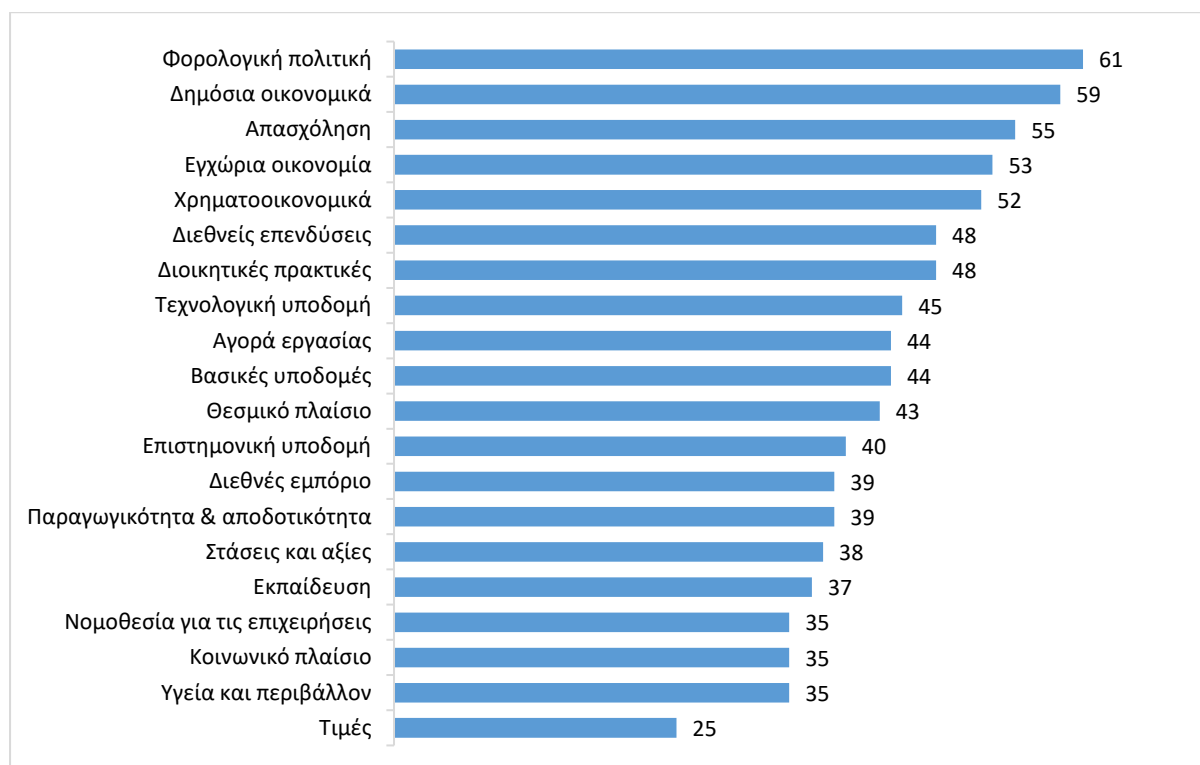
Πιο αναλυτικά, την παγκόσμια κατάταξη ανταγωνιστικότητας του Institute for Management Development - IMD)⁴ για το έτος 2021, η Ελλάδα κατατάσσεται 46^η σε σύνολο 64 χωρών με βάση τέσσερις διαστάσεις, 1) την οικονομική απόδοση (economic performance), 2) την αποδοτικότητα της κυβέρνησης (government efficiency), 3) την αποδοτικότητα των επιχειρήσεων (business efficiency) και 4) τις υποδομές (infrastructure). Μεταξύ των κυριότερων προκλήσεων για τη χώρα συγκαταλέγεται η αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της πανδημίας, η διεύρυνση της παραγωγικής βάσης, η διευκόλυνση πρόσβασης στη χρηματοδότηση για τις ιδιωτικές επιχειρήσεις, η υλοποίηση προγραμμάτων για τον μετασχηματισμό των κλάδων ως προς τις απαιτήσεις της 4^{ης} βιομηχανικής επανάστασης και η επιτάχυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού του δημόσιου τομέα. Συνολικά, οι επιδόσεις της χώρας είναι:

- Οικονομική απόδοση (52η)
- Αποδοτικότητα κυβέρνησης (52η)
- Επιχειρηματική αποδοτικότητα (44η)
- Υποδομές (39η)

Σχετικό είναι το Σχήμα 2, το οποίο παρουσιάζει μια περισσότερο λεπτομερή εικόνα των επιδόσεων της χώρας στους τέσσερις αυτούς τομείς.

³ Αναλυτικά τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για την κατάταξη των χωρών παρουσιάζονται εδώ <https://www1.imd.org/globalassets/wcc/docs/all-criteria-list-wcy2021.pdf>

⁴ Αναλυτικά τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για την κατάταξη των χωρών παρουσιάζονται εδώ <https://www1.imd.org/globalassets/wcc/docs/all-criteria-list-wcy2021.pdf>

Σχήμα 2. Το τοπίο της ελληνικής ανταγωνιστικότητας (2021)⁵

Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθεί ότι στην πρώτη και τη δεύτερη θέση μεταξύ των 15 παραγόντων ελκυστικότητας της ελληνικής οικονομίας, όπως καταγράφηκαν από την Experts Opinion Survey του IMD περιλαμβάνεται το υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης (81,3%) και οι δεξιότητες του εργατικού δυναμικού (76,6%).

Ειδικότερα ως προς την ψηφιακή ανταγωνιστικότητα για το 2020, η Ελλάδα κατατάσσεται 46^η μεταξύ 63 χωρών. Στις επιμέρους διαστάσεις της η χώρα μας κατατάσσεται 48^η ως προς τη Γνώση (Ταλέντα, Εκπαίδευση και Επιμόρφωση, Επιστημονική Συγκέντρωση), 43^η ως προς την Τεχνολογία (θεσμικό πλαίσιο, κεφάλαιο, τεχνολογικό πλαίσιο) και 46^η ως προς την ετοιμότητα (προσαρμοστική στάση, επιχειρηματική ευελιξία, ενσωμάτωση IT) για το μέλλον έχοντας βελτιώσει τη θέση της σε σχέση με τα 3 προηγούμενα έτη (2019, 2018 και 2017). Αναλυτικότερα ως προς τη διάσταση της **Γνώσης**, η Ελλάδα κατατάσσεται 50^η ως προς τα ταλέντα, 56^η ως προς την επιμόρφωση και την εκπαίδευση και 36^η ως προς την επιστημονική συγκέντρωση. Το κυριότερο δυνατό σημείο της είναι οι απόφοιτοι στις θετικές επιστήμες (10^η) ενώ οι σημαντικότερες αδυναμίες η έλλειψη αλλοδαπού προσωπικού υψηλής εξειδίκευσης (58^η) και η αναλογία διδασκομένων/ διδασκόντων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (57^η).

Τέλος ως προς την ανταγωνιστικότητα των ταλέντων για το 2020, η Ελλάδα κατατάσσεται στην 37^η θέση, 30^η στην επένδυση και ανάπτυξη, 50^η στην ελκυστικότητα και 36^η στην ετοιμότητα. Μεταξύ των δυνατών σημείων της αναφέρονται οι αναλογίες διδασκομένων/διδασκόντων στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, το κόστος ζωής, τους απόφοιτους στην πληροφορική, τις επιστήμες μηχανικών και τις θετικές επιστήμες καθώς και τις δεξιότητες στις ξένες γλώσσες.

⁵ IMD (2021) World Competitiveness – Greece (2021) [12/07/21]
Διαθέσιμο εδώ <https://www.imd.org/centers/world-competitiveness-center/>

Αντίθετα στις αδυναμίες περιλαμβάνονται η επιμόρφωση του προσωπικού από τις επιχειρήσεις, η προσέλκυση και η διατήρηση ταλέντων, η παρακίνηση του προσωπικού, η διαρροή επιστημονικού δυναμικού και ο χαμηλός βαθμός προσέλκυσης εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού από το εξωτερικό.

Το World Economic Forum στη δική του κατάταξη ανταγωνιστικότητας (η οποία προκύπτει από τις εθνικές επιδόσεις σε ένα σύνολο πυλώνων/συντελεστών για την ανταγωνιστικότητα - Πίνακας 1) για το 2019 σε σύνολο 141 χωρών τοποθετεί την Ελλάδα στην 59^η θέση⁶, κάτω από την Πορτογαλία (34^η), την Κύπρο (44^η), τη Βουλγαρία (49^η), τη Ρουμανία (51^η) και την Κολομβία (57) και ελαφρώς υψηλότερα από τη Νότια Αφρική (60^η) και την Τουρκία (61^η).

Πίνακας 1. Οι πυλώνες της ανταγωνιστικότητας (κατά το WEF)⁷

Ευνοϊκό Περιβάλλον	Αγορές
Πυλώνας 1: Θεσμοί	Πυλώνας 7: Αγορά προϊόντων
Πυλώνας 2: Υποδομές	Πυλώνας 8: Αγορά εργασίας
Πυλώνας 3: Υιοθέτηση ICT	Πυλώνας 9: Χρηματοοικονομικό σύστημα
Πυλώνας 4: Μακροοικονομική σταθερότητα	Πυλώνας 10: Μέγεθος αγοράς
Ανθρώπινο Κεφάλαιο	Οικοσύστημα καινοτομίας
Πυλώνας 5: Υγεία	Πυλώνας 11: Επιχειρηματική Δυναμική
Πυλώνας 6: Δεξιότητες	Πυλώνας 12: Ικανότητα καινοτομίας

Η θέση της Ελλάδας ως προς τους επιμέρους τομείς της ανταγωνιστικότητας παρουσιάζεται παρακάτω (Πίνακας 2):

Πίνακας 2. Η θέση της Ελλάδας στον παγκόσμιο χάρτη ανταγωνιστικότητας⁸

Κατάταξη Ελλάδας σύνολο 141 χωρών	Τομέας
59	Συνολική ανταγωνιστικότητα
85	Λειτουργία θεσμών
37	Υποδομές
52	Υιοθέτηση τεχνολογίας
64	Μακροοικονομική σταθερότητα
23	Υγεία

⁶World Economic Forum (2019) The Global Competitiveness Report [27/05/20] Διαθέσιμο εδώ http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf

⁷World Economic Forum (2019) The Global Competitiveness Report [12/07/21] Διαθέσιμο εδώ http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf

⁸World Economic Forum (2019) The Global Competitiveness Report [27/05/21] Διαθέσιμο εδώ http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf

Κατάταξη Ελλάδας σύνολο 141 χωρών	Τομέας
41	Δεξιότητες
81	Αγορά προϊόντων
111	Αγορά εργασίας
115	Χρηματοπιστωτικό σύστημα
57	Μέγεθος αγοράς
76	Δυναμισμός επιχειρήσεων
47	Ικανότητα καινοτομίας

Η χώρα μας σημειώνει χαμηλές επιδόσεις, σύμφωνα με την κατάταξη IMD σε σύνολο 64 χωρών για την αγορά εργασίας (θέση 44), για την απασχόληση (θέση 55) ενώ σύμφωνα με την κατάταξη του WEF μεταξύ 141 χωρών για την αγορά εργασίας (θέση 111) και για τις δεξιότητες (θέση 41).

2. Επαγγέλματα και δεξιότητες του μέλλοντος

Το World Economic Forum το 2020 στην μελέτη του για τα επαγγέλματα του μέλλοντος καταλήγει σε ορισμένα συμπεράσματα⁹:

- η ραγδαία υιοθέτηση τεχνολογικών λύσεων σε διάφορους τομείς αναμένεται να αυξηθεί/επιταχυνθεί.
- η αυτοματοποίηση δημιουργεί νέες προκλήσεις για τους εργαζόμενους. Ειδικότερα η τεχνολογία αναμένεται να μετασχηματίσει καθήκοντα, θέσεις εργασίας και δεξιότητες ως το 2025, έτος στο οποίο προβλέπεται ότι ο χρόνος που αφιερώνουν άνθρωποι και μηχανές στην εκτέλεση έργου αναμένεται να είναι ίσος. Σύμφωνα με το WEF το 50% των εργαζομένων χρειάζεται επανακατάρτιση για την απόκτηση νέων δεξιοτήτων όπως οι κορυφαίες δεξιότητες για το 2025 που παρουσιάζονται ακολούθως (Πίνακας 3).

Στη μελέτη του ΣΕΒ για το μέλλον της εργασίας, σε ένα κόσμο που αλλάζει χαρακτηριστικά, αναφέρεται η αντικατάσταση του παλαιού γραμμικού εργασιακού βίου (εκπαίδευση, εργασία, συνταξιοδότηση) από ένα νέο μοντέλο το οποίο ως πυρήνα έχει τη διαρκή μάθηση του ατόμου που του διασφαλίζει ευελιξία τόσο για την αλλαγή επαγγελμάτων όσο και για τον τύπο απασχόλησης (ΣΕΒ)¹⁰. Αυτό βεβαίως μεταφράζεται σε επανακατάρτιση (reskilling) και διαρκή αναβάθμιση δεξιοτήτων (upskilling).

Πίνακας 3. Οι δεκαπέντε (15) κορυφαίες δεξιότητες για το 2025¹¹

Οι 15 κορυφαίες δεξιότητες για το 2025		
Αναλυτική σκέψη και καινοτομία	Ηγεσία και κοινωνική επιρροή	Συναισθηματική νοημοσύνη

⁹ World Economic Forum (2020). The future of jobs report 2020.

Διαθέσιμο εδώ <https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2020>

¹⁰ ΣΕΒ (2021) Το μέλλον της εργασίας σε έναν κόσμο που αλλάζει, Special Report, Τεύχος 66

¹¹ World Economic Forum (2020). The future of jobs report 2020. [12/07/21]

Διαθέσιμο εδώ <https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2020>

Ενεργητική μάθηση – σχεδιασμός στρατηγικών μάθησης	Χρήση της τεχνολογίας, παρακολούθηση και έλεγχος	Διάγνωση συμπτωμάτων ελαττωματικών προϊόντων και εμπειρία χρήστη
Επίλυση πολύπλοκων προβλημάτων	Σχεδιασμός τεχνολογίας και προγραμματισμός	Προσανατολισμός στην εξυπηρέτηση
Κριτική σκέψη και ανάλυση	Ανθεκτικότητα, ανοχή στο άγχος και ευελιξία	Ανάλυση συστημάτων και αξιολόγηση
Δημιουργικότητα, πρωτοτυπία και πρωτοβουλία	Λογική, επίλυση προβλημάτων και ιδεασμός	Πειθώς και τεχνική διαπραγματεύσεων

Μεταξύ άλλων, το 2025 προβλέπεται να υποκατασταθούν 85 εκατομμύρια θέσεις εργασίας λόγω ανακατανομής της εργασίας μεταξύ ανθρώπων και μηχανών, ενώ 97 εκατομμύρια νέες θέσεις θα εμφανιστούν που θα είναι όμως καλύτερα προσαρμοσμένες στη νέα κατανομή εργασίας μεταξύ ανθρώπων, μηχανών και αλγορίθμων.

Όπως αναφέρεται στη μελέτη για την αγορά εργασίας του ΣΕΒ που έγινε σε συνεργασία με τη Deloitte, οι τρεις προκλήσεις που απασχολούν τους οργανισμούς είναι η διαφοροποίηση σε σχέση με το παρελθόν του τι θα είναι πλέον η εργασία, ποιος θα την εκτελεί και πού θα πραγματοποιείται. Επαγγέλματα όπως οι αναλυτές δεδομένων, οι ειδικοί τεχνητής νοημοσύνης και μηχανικής μάθησης, οι ειδικοί μεγάλων δεδομένων, ψηφιακού μάρκετινγκ και στρατηγικής αλλά και πολλά, περιλαμβάνονται στα πλέον αναπτυσσόμενα επαγγέλματα, στα οποία αναμένεται ακόμη μεγαλύτερη αύξηση των θέσεων εργασίας στο μέλλον. Ο Πίνακας 4 παρουσιάζει τα δέκα (10) επαγγέλματα με αυξανόμενη ζήτηση καθώς και άλλα δέκα (10) με μειούμενη ζήτηση.

Πίνακας 4. Τα δέκα (10) επαγγέλματα με αυξανόμενη και μειούμενη ζήτηση¹²

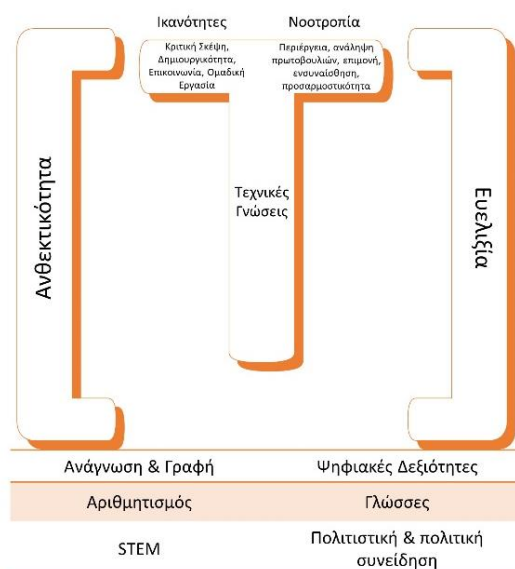
Αυξανόμενη ζήτηση		Μειούμενη ζήτηση	
1	Αναλυτές δεδομένων	1	Εργαζόμενοι καταχώρησης δεδομένων
2	Ειδικοί στην Τεχνητή Νοημοσύνη και τη μηχανική μάθηση	2	Γραμματείς
3	Ειδικοί στα Μεγάλα Δεδομένα	3	Λογιστές και υπάλληλοι μισθοδοσίας
4	Ειδικοί στο Ψηφιακό ΜΚΤ και τη Στρατηγική	4	Λογιστές και ελεγκτές
5	Ειδικοί στην αυτοματοποίηση διαδικασιών	5	Εργάτες συναρμολόγησης
6	Επαγγελματίες επιχειρηματικής ανάπτυξης	6	Μάνατζερ επιχειρηματικών υπηρεσιών
7	Ειδικοί στον ψηφιακό μετασχηματισμό	7	Εργαζόμενοι πληροφόρησης και εξυπηρέτησης πελατών
8	Αναλυτές ασφάλειας πληροφοριών	8	Διευθυντές λειτουργιών
9	Προγραμματιστές λογισμικού και εφαρμογών	9	Μηχανικοί και Επιδιορθωτές μηχανών

¹² World Economic Forum (2020). The future of jobs report 2020 [13/07/21]
Διαθέσιμο εδώ <https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2020>

Αυξανόμενη ζήτηση		Μειούμενη ζήτηση	
10	Ειδικοί στο Διαδίκτυο των Πραγμάτων (IOT)	10	Υπεύθυνοι καταγραφής υλικού και διατήρησης αποθεμάτων

Ωστόσο η έρευνα τάσεων ανθρώπινου κεφαλαίου της Deloitte χαρακτηρίζει τα επαγγέλματα του μέλλοντος υπερεπαγγέλματα, τα οποία συνδυάζουν την τεχνολογία με άλλες δεξιότητες και ικανότητες, περισσότερο ήπιες όπως η επικοινωνία, η ενσυναίσθηση, η δημιουργικότητα και η ικανότητα συνεργασίας. Οι εργασίες που έχουν επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα ψηφιοποιούνται και αυτοματοποιούνται δίνοντας τη δυνατότητα στους εργαζόμενους να στραφούν στη δημιουργική προσθήκη αξίας. Γι' αυτό απαιτούμενες δεξιότητες θα πρέπει να προστατεύονται και να καλλιεργούνται από τα εκπαιδευτικά συστήματα των χωρών. Αν υπάρχει μια δεξιότητα κλειδί για το μέλλον αυτή είναι η δεξιότητα της μάθησης, η οποία θα επιτρέπει την προσαρμογή στην αλλαγή (Deloitte). Επομένως, η ανάπτυξη της τεχνολογίας και οι απαιτούμενες συναφείς δεξιότητες (π.χ. STEM, ψηφιακές) για την εκτέλεση της εργασίας σε συνδυασμό με τις ήπιες δεξιότητες διασφαλίζει την επιτυχία κατά τη σταδιοδρομία, επομένως οι δεξιότητες θα πρέπει να αναβαθμίζονται και κανείς να ανανεώνει τις γνώσεις και τις δεξιότητές του διαρκώς (ΣΕΒ) (το προσδόκιμο ζωής των δεξιοτήτων από τα 20 χρόνια έχει μειωθεί στα 2,5 με 5 χρόνια).

Ως εκ τούτου το ανθρώπινο δυναμικό θα πρέπει να έχει ορισμένες βασικές γνώσεις και δεξιότητες ανάγνωσης, γραφής, αριθμητισμού, STEM, ξένων γλωσσών και ψηφιακές, πέραν από τις εξειδικευμένες γνώσεις που απαιτούν τα επαγγέλματα. Οι δεξιότητες που περιλαμβάνονται στο επάνω μέρος του σχήματος που ακολουθεί, είναι αυτές που σχετίζονται με την ανθρώπινη φύση και συμπληρώνουν την τεχνολογία, ενώ η νοοτροπία μάθησης εξασφαλίζει προσαρμοστικότητα στο μεταβαλλόμενο περιβάλλον (Σχήμα 3).

Σχήμα 3. Γνώσεις και δεξιότητες¹³

¹³ European Political Strategy Centre, (2016), "The future of work. Skills and resilience for a world of change", European Political Strategy Center Strategic Notes, Issue 13, 10 June, σελ.3 (τροποποιημένο)

Ως συμπέρασμα των παραπάνω μελετών, προκύπτει ότι,

- Τα χάσματα δεξιοτήτων εξακολουθούν να είναι υψηλά, ενώ σταδιακά αλλάζουν οι ζητούμενες δεξιότητες από την αγορά εργασίας (κριτική σκέψη, επίλυση προβλημάτων, δεξιότητες διαχείρισης του εαυτού, ενεργός μάθηση, ανθεκτικότητα, αντοχή στο άγχος και η ευελιξία). Η επανακατάρτιση θα είναι σημαντική, όπως και η απόκτηση δεξιοτήτων στη θέση εργασίας.
- Ενισχύεται η ψηφιοποίηση αλλά παράλληλα και το ενδιαφέρον για την ευημερία των εργαζομένων μέσω ψηφιακών εργαλείων.
- Ενδέχεται οι ανισότητες να ενισχυθούν για τους εργαζόμενους με λίγα προσόντα, τους νέους και τις γυναίκες λόγω των συνεπειών της πανδημίας και της τεχνολογίας.
- Αυξάνεται η εκπαίδευση/επιμόρφωση μέσω της τεχνολογίας.
- Γίνεται περισσότερο επιτακτική η ανάγκη για επανακατάρτιση αλλά είναι εξίσου σημαντικό, ότι αναγνωρίζεται η σημασία επένδυσης και αξίας του ανθρώπινου κεφαλαίου, αλλά και της σημασίας καθιέρωσης νέων δεικτών ανθρώπινου και κοινωνικού κεφαλαίου. Όσο οι νέες τεχνολογίες υιοθετούνται και εφαρμόζονται για την εκτέλεση της εργασίας, τόσο ενισχύεται η ανάγκη είτε για επανακατάρτιση, είτε για απόκτηση νέων δεξιοτήτων, είτε γιατί υπάρχουν άλλες απαιτήσεις σε προσόντα. Αναμένει λοιπόν κανείς, ίσως πολύ περισσότερο όταν πρόκειται για ανθρώπινο δυναμικό υψηλών προσόντων, αυτό να διαθέτει το κατάλληλο μίγμα ψηφιακών και STEM δεξιοτήτων προκειμένου να ανταποκρίνεται επαρκώς στις απαιτήσεις.
- Επιστημαίνεται η ανάγκη υποστήριξης από το κράτος της αναβάθμισης δεξιοτήτων και αλλαγών στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Ο εκσυγχρονισμός της ελληνικής οικονομίας, η επιτάχυνση της βελτίωσης της αγοράς εργασίας αλλά και η βιώσιμη ανάπτυξη χρειάζονται ανθρώπινο δυναμικό με τις κατάλληλες δεξιότητες, το οποίο για να επιτευχθεί προϋποθέτει καλύτερη εναρμόνιση του εκπαιδευτικού συστήματος με την αγορά εργασίας. Η διαπίστωση αυτή προδιαγράφει συγκεκριμένες ευθύνες τόσο για το άτομο όσο και τους εργοδότες/επιχειρήσεις και οργανισμούς και φυσικά το κράτος. Αυτές παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 5).

Πίνακας 5. Ο ρόλος του ατόμου, των επιχειρήσεων και του κράτους για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της εργασίας¹⁴

Ο ρόλος του Ατόμου	Ο ρόλος των Επιχειρήσεων/Οργανισμών	Ο ρόλος του Κράτους
Δια βίου μάθηση	Επανασχεδιασμός εργασίας	Βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος
Διαμόρφωση προσωπικού πλάνου σταδιοδρομίας	Επανακατάρτιση και απόκτηση νέων δεξιοτήτων	Πρωτοβουλίες για τη μείωση του brain drain
Καλλιέργεια βαθύτερων ανθρώπινων ικανοτήτων	Νέα μοντέλα οργανωτικής δομής	Νομοθετικές ρυθμίσεις για την εργασία

Είναι σημαντικό να τονιστεί ο ρόλος του ατόμου στην εκπαίδευση και τη σταδιοδρομία του, αφού σε σχέση με το παρελθόν, αυτό φέρει τη μεγαλύτερη ευθύνη στα σχετικά σύγχρονα συστήματα σταδιοδρομίας (σταδιοδρομία δίχως όρια-boundaryless career¹⁵, Arthur and Rousseau, 1996),

¹⁴ Deloitte(2020), Το μέλλον της εργασίας. [14/07/21] Διαθέσιμο εδώ

https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/gr/Documents/human-capital/gr_SEV_Deloitte_Future_of_work_noexp.pdf

¹⁵ Arthur, M. B., & Rousseau, D. M. (1996). The Boundaryless Career: A new employment principle for a New Organizational Era. Oxford University Press.

Hall, D.T. (1996). Protean Careers of the 21st Century, *Academy of Management Perspectives*, Vol. 10 No.4, pp. 8–16,

Mainiero LA, Gibson DE (2018). The Kaleidoscope Career Model Revisited: How midcareer men and women diverge on authenticity, balance, and challenge. *Journal of Career Development*. Vol 45 No. 4, pp.361-377.

(πρωτεύει σταδιοδρομία – protean, Hall, 1996), (σταδιοδρομία καλειδοσκόπιο-kaleidoscope, Mainiero & Gibson, 2018). Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι οι εργοδότες δεν θα πρέπει να κάνουν τίποτα για την σταδιοδρομία του προσωπικού τους, αφού οι εφαρμοζόμενες πρακτικές διαχείρισης σταδιοδρομίας, όπου αυτές υπάρχουν, αντιμετωπίζονται θετικά από το προσωπικό. Τέλος, το κράτος μπορεί να συμβάλει στην καλύτερη προετοιμασία του ανθρώπινου δυναμικού μέσω της βελτίωσης του εκπαιδευτικού συστήματος (π.χ. καθιέρωση συστημάτων ιχνηλάτησης αποφοίτων), των νομοθετικών πρωτοβουλιών για την εργασία και την ανάσχεση του φαινομένου διαρροής επιστημονικού δυναμικού, κάτι που συναρτάται και από τη συνολική ανταγωνιστικότητα της οικονομίας.

2.1. Ποιότητα της εργασίας – εναρμόνιση προσφερόμενων και ζητούμενων δεξιοτήτων

Σύμφωνα με τη λίστα Global Talent Competitiveness Index για το 2020, η Ελλάδα κατατάσσεται στην 81^η θέση παγκοσμίως ως προς την προσέλκυση ταλαντούχων ατόμων, στην 30^η θέση ως προς τη διατήρησή τους και στην 60^η θέση ως προς την ανάπτυξη ταλέντων σε σύνολο 132 χωρών¹⁶.

Η Ελλάδα καταλαμβάνει την 27^η θέση στο σύνολο των 28 κρατών μελών της ΕΕ ως προς τον δείκτη ψηφιακής οικονομίας και κοινωνίας (DESI)¹⁷ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2020 (έχοντας βελτιώσει την επίδοσή της σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά¹⁸). Σε σχέση, όμως, με τις ψηφιακές δεξιότητες κατατάσσεται και πάλι σε μια από τις τελευταίες θέσεις (25^η) μεταξύ των χωρών της ΕΕ με το 51% των ατόμων να μην έχει βασικές ψηφιακές δεξιότητες έναντι 58% στην ΕΕ. Ακόμη επισημαίνεται πως η έλλειψη ψηφιακών δεξιοτήτων παραμένει σημαντικό εμπόδιο για την Ελλάδα όσον αφορά στην επίτευξη των στόχων της ως προς τις ευκαιρίες ανάπτυξης και την ψηφιακή κοινωνία και οικονομία, αν λάβει κανείς υπόψη του και τα ευρήματα της μελέτης του World Economic Forum για τα επαγγέλματα του μέλλοντος (δεδομένα και τεχνητή νοημοσύνη, μηχανική και υπολογιστικό νέφος, πωλήσεις μάρκετινγκ και περιεχόμενο)¹⁹, τα οποία έχουν υψηλές απαιτήσεις σε ψηφιακές και ήπιες/κοινωνικές (soft) δεξιότητες.

Στην αναφορά του IOBE²⁰ για τις δεξιότητες και την απασχόληση στην Ελλάδα το 2020 αναφέρεται μεταξύ άλλων το πρόβλημα της αναντιστοιχίας δεξιοτήτων στην αγορά εργασίας, κάτι που εμποδίζει τη μακροχρόνια αύξηση της παραγωγικότητας, ο μεγάλος βαθμός αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με περισσότερα προσόντα από τα απαιτούμενα, οι χαμηλές επιδόσεις της χώρας σε βασικές δεξιότητες αλλά και το πρόβλημα της διαρροής επιστημονικού δυναμικού, το οποίο ενισχύθηκε ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της πρόσφατης οικονομικής κρίσης. Το IOBE αναφέρει ακόμα πως παρά τη χαμηλή ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης, οι απόφοιτοί της απολαμβάνουν καλύτερες επαγγελματικές προοπτικές. Μια σημαντική πρόκληση για τη χώρα αποτελεί η βελτίωση των επιδόσεών της ως προς τις ψηφιακές δεξιότητες. Σχετικά με αυτό αξίζει να αναφερθεί το αυξανόμενο ποσοστό των επιχειρήσεων που αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για τη βελτίωση των σχετικών δεξιοτήτων του προσωπικού τους, πεδίο με μεγάλη προοπτική βελτίωσης.

¹⁶ Συνεργασία INSEAD, Adecco Group, Google <https://gtcistudy.com/the-gtci-index/>

¹⁷ Ο δείκτης DESI υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη 5 παραμέτρους: α) τη συνδεσιμότητα, β) το ανθρώπινο κεφάλαιο, γ) τη χρήση διαδικτυακών υπηρεσιών, δ) την ενσωμάτωση της ψηφιακής τεχνολογίας, ε) τις ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες.

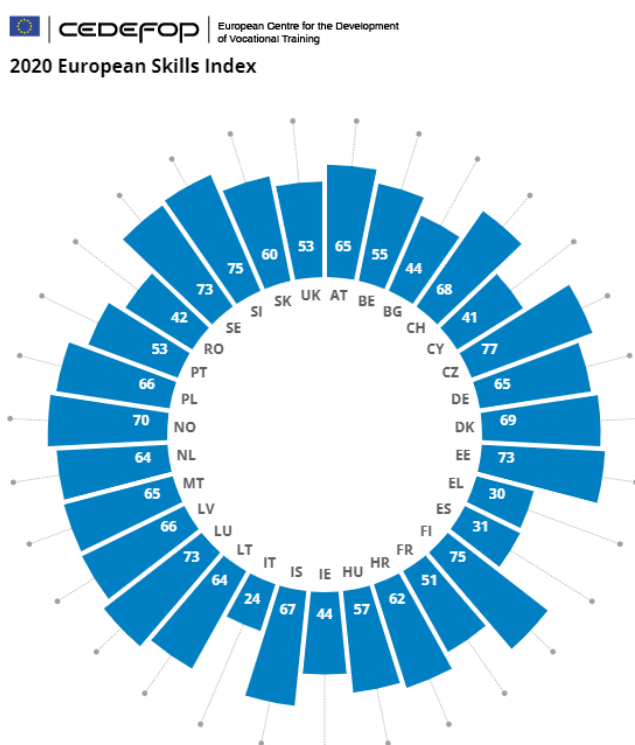
¹⁸ Δείκτης Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας (DESI) – Έκθεση χώρας 2020 [12/07/2021] Διαθέσιμο εδώ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>

¹⁹ World Economic Forum (2020) Jobs of Tomorrow: Mapping opportunities in the new economy [27/05/2020] Διαθέσιμο εδώ http://www3.weforum.org/docs/WEF_Jobs_of_Tomorrow_2020.pdf

²⁰ IOBE (2020) Greece 2020 – Factsheet on Skills and Employment [12/07/21] Διαθέσιμο εδώ http://iobe.gr/EC_Conference2020/Factsheet_Skills%20and%20Employment_Greece%20July%202020.pdf

Σύμφωνα με στοιχεία της Randstad²¹ το 2019 το έλλειμμα δεξιοτήτων συνεχίζει να αποτελεί πρόβλημα για τις επιχειρήσεις αποτελώντας παράλληλα σημαντική πρόκληση για την εκάστοτε διεύθυνση ανθρώπινου δυναμικού. Το είδος των δεξιοτήτων που παρουσιάζουν έλλειμμα είναι οι ήπιες δεξιότητες (π.χ. κριτική σκέψη, επίλυση προβλημάτων, ομαδική εργασία) (53%), οι δεξιότητες εκπαίδευσης (11%) και σε πολύ μικρότερο ποσοστό οι δεξιότητες ξένων γλωσσών (7%). Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός πως οι επιχειρήσεις σε ποσοστό 65% επενδύουν σε προγράμματα που εκπαίδευσης και επιμόρφωσης του προσωπικού του προκειμένου αυτό να αναπτύξει τις απαιτούμενες δεξιότητες.

Οι επιδόσεις της Ελλάδας στον σύνθετο δείκτη European Skills Index²² (ανάπτυξη, ενεργοποίηση, ταίριασμα δεξιοτήτων) του CEDEFOP την κατατάσσουν στην προτελευταία θέση μεταξύ 31 χωρών της Ευρώπης²³ (Σχήμα 4).

Σχήμα 4. Οι επιδόσεις των χωρών στον δείκτη European Skills Index²⁴

Πιο συγκεκριμένα, η Ελλάδα ως προς την **ανάπτυξη των δεξιοτήτων** (skills development) εμφανίζεται στην 6^η θέση από το τέλος πάνω από την Πορτογαλία, τη Βουλγαρία, τη Μάλτα, την Κύπρο και τη Ρουμανία (Σχήμα 5).

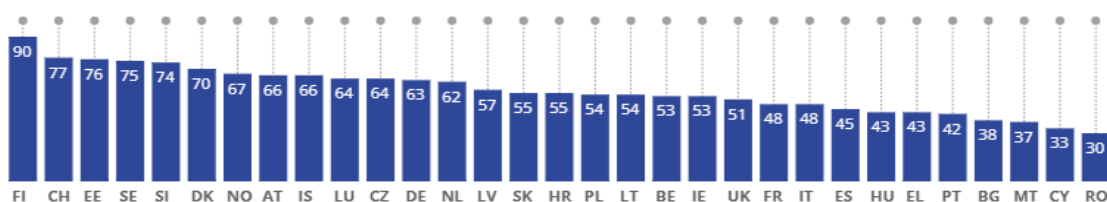
²¹ Randstad (2019) HR trends and salary report Greece 2019 [12/07/21] Διαθέσιμο εδώ https://www.randstad.gr/en/about-randstad/press-releases/randstad-news/hr-trends-and-salary-report-2019/greece-hr-trends-2019_eng.pdf

²² Το 100 αντιπροσωπεύει την ιδανική επίδοση.

²³ <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/data-visualisations/european-skills-index/country/greece>

²⁴ CEDEFOP (2020), European Skills Index [12/07/2021] <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/data-visualisations/european-skills-index>

Skills Development

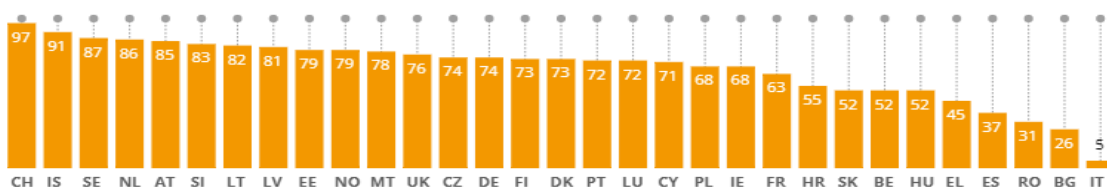

Σχήμα 5. Οι επιδόσεις των χωρών ως προς την ανάπτυξη των δεξιοτήτων²⁵

Η ανάπτυξη των δεξιοτήτων αντιπροσωπεύει όλες τις δραστηριότητες εκπαίδευσης και επιμόρφωσης της χώρας και τα άμεσα αποτελέσματά τους σε όρους δεξιοτήτων που έχουν αναπτυχθεί. Επιμέρους διαστάσεις της αποτελούν η **α) βασική εκπαίδευση (52/100)** η οποία αξιολογεί την ποιότητα, τη συμμετοχή και τα αποτελέσματα στην υποχρεωτική εκπαίδευση μέσω 3 δεικτών (αναλογία δασκάλων – μαθητών στην προσχολική εκπαίδευση (73/100), μερίδιο πληθυσμού 15-16 με τουλάχιστον μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση (53/100) και αποτελέσματα ανάγνωσης, μαθηματικών και τις θετικές επιστήμες (22/100) και **β) η κατάρτιση και λοιπή εκπαίδευση (34/100)** η οποία περιλαμβάνει και αυτή 3 δείκτες για την αξιολόγηση της συμμετοχής και των αποτελεσμάτων στις δια βίου δραστηριότητες μάθησης (τη συμμετοχή σε δραστηριότητες πρόσφατης κατάρτισης (12/100), τη συμμετοχή στη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (29/100) και τα αποτελέσματα σε υψηλού επιπέδου γνώσεις πληροφορικής (59/100). Τις καλύτερες επιδόσεις σημειώνει η χώρα μας στην αναλογία δασκάλων – μαθητών στην προσχολική εκπαίδευση (9^η) και στις υψηλού επιπέδου γνώσεις πληροφορικής (15^η).

Ως προς τον δεύτερο πυλώνα του ESI, δηλαδή την **ενεργοποίηση δεξιοτήτων** (skills activation) (δηλαδή το βαθμό που υπάρχουν και χρησιμοποιούνται οι δεξιότητες στην αγορά εργασίας) η χώρα μας βρίσκεται στην 27η θέση έχοντας καλύτερη επίδοση μόνο από την Ισπανία, τη Ρουμανία, τη Βουλγαρία και την Ιταλία (Σχήμα 6).

Skills Activation

Σχήμα 6. Οι επιδόσεις των χωρών ως προς την ενεργοποίηση των δεξιοτήτων²⁶

²⁵ CEDEFOP (2020) European Skills Index [12/07/2021] <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/data-visualisations/european-skills-index>

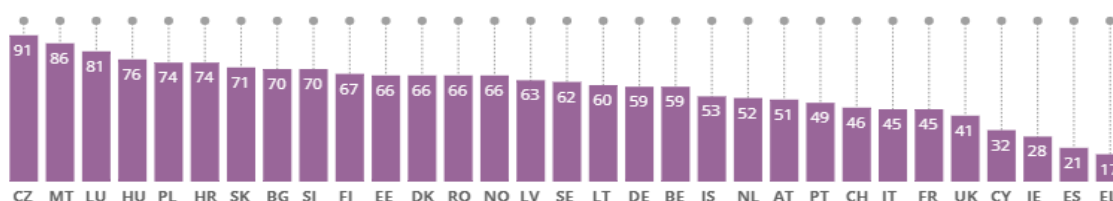
²⁶ CEDEFOP (2020) European Skills Index [12/07/2021] <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/data-visualisations/european-skills-index>

Η ενεργοποίηση δεξιοτήτων αξιολογεί την μετάβαση από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας (61/100) και τη συμμετοχή ορισμένων ομάδων του πληθυσμού στην αγορά εργασίας (29/100). Η μετάβαση στην αγορά εργασίας περιλαμβάνει επιπλέον 2 παραμέτρους α) τα άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση (86/100) και β) τους πρόσφατους αποφοίτους οι οποίοι εργάζονται (1/100). Η συμμετοχή στην αγορά εργασίας αποτυπώνει το βαθμό δραστηριοποίησης στην αγορά εργασίας για άτομα ηλικίας 25-54 (50/100) και 20-24 (9/100). Οι καλύτερες επιδόσεις της Ελλάδας καταγράφεται στο ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση (8^η θέση)

Τέλος, ως προς την **εναρμόνιση δεξιοτήτων** (skills matching) η Ελλάδα βρίσκεται στην τελευταία θέση μεταξύ των αξιολογούμενων χωρών (Σχήμα 7). Η παράμετρος αυτή αντιπροσωπεύει το βαθμό της αξιοποίησης δεξιοτήτων στην αγορά εργασίας (34/100), το βαθμό που οι δεξιότητες ταιριάζουν με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Περιλαμβάνει 2 επιμέρους διαστάσεις α) την αξιοποίηση των δεξιοτήτων εξετάζοντας τη μακροχρόνια ανεργία (40/100) και την υποαπασχόληση των εργαζομένων μερικής απασχόλησης (30/100). Η δεύτερη διάσταση αφορά την αναντιστοιχία δεξιοτήτων (5/100) με 3 επιμέρους δείκτες, δηλαδή, το βαθμό που οι απόφοιτοι της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι υπερπροσόντουχοι (0/100), τους απόφοιτους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED 5-8) με χαμηλές αποδοχές (45/100) και την αναντιστοιχία προσόντων (1/100).

 CEDEFOP | European Centre for the Development of Vocational Training

Skills Matching

Σχήμα 7. Οι επιδόσεις των χωρών ως προς την εναρμόνιση δεξιοτήτων²⁷

Στην παράμετρο αυτή η Ελλάδα επιτυγχάνει χαμηλή βαθμολογία και στις επιμέρους διαστάσεις. Η καλύτερη επίδοσή της σημειώνεται ως προς τους απόφοιτους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED 5-8) με χαμηλές αποδοχές (25^η θέση).

Συμπερασματικά η αναντιστοιχία δεξιοτήτων για τους αποφοίτους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης οφείλεται σε σχετικά μικρή αξιοποίησή τους σε κατάλληλες θέσεις, στην υποαπασχόληση των αποφοίτων, αλλά και τις χαμηλές αποδοχές, την αναντιστοιχία προσόντων και την προσφορά υπερπροσόντουχων σε χαμηλότερων απαιτήσεων θέσεις.

3. Απασχολησιμότητα αποφοίτων στην Ελλάδα

Για την διερεύνηση της απασχολησιμότητας των αποφοίτων έγινε αρχικά αναζήτηση όλων των πρόσφατων αντίστοιχων μελετών. Οι δύο πιο σχετικές και πρόσφατες μελέτες είναι αυτή του Μηχανισμού Διάγνωσης Αναγκών της Αγοράς Εργασίας που συντονίζει το Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας

²⁷ CEDEFOP (2020) European Skills Index [12/07/2021] <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/data-visualisations/european-skills-index>

& Ανθρώπινου Δυναμικού Ε.Ι.Ε.Α.Δ. «Ζήτηση και Προσφορά ανά επάγγελμα, κλάδο και δεξιότητες 2020-2024»²⁸ και η μελέτη του ΙΟΒΕ «Εκπαίδευση και αγορά εργασίας στην Ελλάδα: Επιπτώσεις της κρίσης και προκλήσεις»²⁹. Επίσης καταγράφηκαν και πρόσφατες μελέτες ορισμένων πανεπιστημιακών ιδρυμάτων για τη σταδιοδρομία των αποφοίτων τους.

Από την αναζήτηση αυτή διαπιστώθηκε ότι η βασική πηγή στοιχείων σε όλες τις μελέτες είναι τα αντίστοιχα δεδομένα της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ). Η υφιστάμενη ταξινόμηση κατά δραστηριότητα (ΣΤΑΚΟΔ) δεν είναι κατάλληλη για σύνδεση με τα πανεπιστημιακά τμήματα. Η κωδικοποίηση κατά επάγγελμα (ISCO-08)³⁰ επιλέχθηκε ως καταλληλότερη για την αντιστοίχιση των επαγγελμάτων με τα πανεπιστημιακά τμήματα (Πίνακας 6). Η κωδικοποίηση κατά επάγγελμα ISCO-08 με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ έχει φτάσει στο επίπεδο του τριψήφιου κωδικού, δηλαδή στο τρίτο επίπεδο ανάλυσης από τα τέσσερα που υπάρχουν. Τα στοιχεία της τριψήφιας κωδικοποίησης απεστάλησαν στην ΕΘΑΑΕ, κατόπιν σχετικού αιτήματος προς την ΕΛΣΤΑΤ.

Πίνακας 6. Μονοψήφια κωδικοποίηση ISCO-08

Περιγραφή	Κωδικός
Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	1
Επαγγελματίες	2
Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	3
Υπάλληλοι γραφείου	4
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	5
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	6
Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	7
Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές (μονταδόροι)	8

Από τις παραπάνω κατηγορίες επιλέχθηκε να αναλυθεί αυτή των επαγγελματιών (κωδ.2) για δύο βασικούς λόγους. Πρώτον επειδή όπως φαίνεται και στον πίνακα 2 το 94,6% της κατηγορίας αυτής είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και δεύτερον επειδή οι έξι υποκατηγορίες διψήφιας ταξινόμησης μπορούν να συσχετιστούν με μεγαλύτερη ακρίβεια με τα γνωστικά αντικείμενα των πανεπιστημιακών τμημάτων (Πίνακας 7).

²⁸ Μηχανισμός Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας: Ζήτηση και Προσφορά ανά επάγγελμα, κλάδο και δεξιότητες 2020-2024, Χ. Αγκυρόπουλος, (2020). Διαθέσιμο εδώ: https://lmd.eiead.gr/wp-content/uploads/2021/03/Agkyropoulos_Seira_9_Eidiktes-Meletes.pdf

²⁹ Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών «Εκπαίδευση και αγορά εργασίας στην Ελλάδα: Επιπτώσεις της κρίσης και προκλήσεις» (2018). Διαθέσιμο εδώ: http://iobe.gr/docs/research/RES_05_F_09072018_REP.pdf

³⁰ Ελληνική Στατιστική Αρχή (2021). Διαθέσιμο εδώ: <https://www.statistics.gr/occupation>

Πίνακας 7. *Σύνολο απασχολούμενων και σύνολο απασχολούμενων αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ³¹*

	Σύνολο Απασχολούμενων	Σύνολο Απασχολούμενων Αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης	% Απασχολούμενων Αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης επί του Συνόλου Απασχολούμενων
Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	119.774	55.200	46,1%
Επαγγελματίες	781.227	739.328	94,6%
Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	330.653	195.097	59%
Υπάλληλοι γραφείου	453.054	173.292	38,2%
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	906.317	184.816	20,4%
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	375.398	17.862	4,8%
Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	344.087	31.226	9,1%
Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές (μονταδόροι)	253.579	15.566	6,1%
Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες	250.311	11.324	4,5%
Πρόσωπα μη δυνάμενα να καταταγούν	61.074	30.262	49,6%

Η κατάταξη ανά επάγγελμα ISCO-08 στη διψήφια κωδικοποίηση χωρίζεται σε 6 κατηγορίες επαγγελματιών. Στον ακόλουθο πίνακα (Πίνακας 8) παρουσιάζεται η εξέλιξη της απασχόλησης για κάθε μία από τις 6 διψήφιες κατηγορίες των επαγγελματιών για το διάστημα 2011-2020. Σε όλες τις κατηγορίες επαγγελματιών, πλην εκείνης των εκπαιδευτικών, παρατηρείται αύξηση στην απασχόληση στη σύγκριση του έτους 2011 με το 2020. Πιο σημαντική αυτή στους επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας με 75,36%, ενώ ακολουθούν οι επαγγελματίες υγείας με αύξηση 31,52% και οι επαγγελματίες επιχειρήσεων και διοίκησης με αύξηση 12,38%.

³¹ Ελληνική Στατιστική Αρχή (2021.) Διαθέσιμο εδώ: <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SJ003/>

Πίνακας 8. Εξέλιξη Απασχόλησης για την Περίοδο 2011-2020 ανά διψήφια ταξινόμηση επαγγελματιών ISCO-08 σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ

Διψήφιος Κωδικός Επαγγέλματος ISCO-08	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Ποσοστιαία Αύξηση 2011- 2020
Ασκούντες επιστημονικά επαγγέλματα και μηχανικοί	118.056	119.141	115.961	112.072	107.109	118.252	120.963	116.271	114.408	126.328	+7,01%
Επαγγελματίες του τομέα της υγείας	94.330	92.801	101.333	100.663	104.998	112.682	114.480	111.389	118.436	124.062	+31,52%
Εκπαιδευτικοί ³²	265.705	249.866	236.601	239.978	245.516	246.255	245.993	248.354	259.419	264.251	-0,55%
Επαγγελματίες επιχειρήσεων και διοίκησης	103.895	102.816	105.492	103.240	98.672	107.852	112.929	114.072	107.956	116.754	+12,38%
Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας	17.676	18.337	22.414	14.664	11911	13.923	22.192	28.027	27.547	30.997	+75,36%
Επαγγελματίες του νομικού, κοινωνικού και πολιτιστικού κλάδου	115.857	107.314	102.634	94.949	101609	109.102	112.667	119.017	124.906	118.834	+2,57%
Σύνολο	715.519	690.275	684.435	665.566	669.815	708.066	729.224	737.130	752.672	781.226	+9,18%

Στους παρακάτω πίνακες (Πίνακας 9 & Πίνακας 10) παρουσιάζονται οι πιο αναλυτικές κατηγορίες επαγγελματιών με βάση την τριψήφια ταξινόμηση ISCO-08. Στον πίνακα 10 παρατηρείται μεγάλη αύξηση στους σχεδιαστές αναλυτών λογισμικού και εφαρμογών (+83,28%, 12.889 νέες θέσεις), στους επαγγελματίες διοίκησης (+63,72%, 13398 νέες θέσεις), καθώς και στους άλλους επαγγελματίες του τομέα της υγείας, όπως οδοντίατρος, φαρμακοποιούς κ.ά (59,84%, 18.520 νέες θέσεις).

³² Η αρνητική τάση στο επάγγελμα των εκπαιδευτικών έρχεται σε συμφωνία και με τη σχετική μελέτη του IOBE με τίτλο «Κρίση, δημογραφικές μεταβολές και επιπτώσεις στην εκπαίδευση» (2018).

Πίνακας 9. *Εξέλιξη Απασχόλησης για την Περίοδο 2011-2020 ανά τριψήφια ταξινόμηση επαγγελματιών ISCO-08 σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (επαγγελματίες με αύξηση απασχόλησης)*

Τριψήφιος Κωδικός Επαγγέλματος (ISCO-08)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Ποσοστιαία αύξηση 2011-2020
251 Σχεδιαστές και αναλυτές λογισμικού και εφαρμογών	15.476	16.354	20.907	13.407	9.552	11.290	19.180	25.578	24.932	28.365	+83,28%
242 Επαγγελματίες διοίκησης	21.027	27.119	26.013	26.252	24.408	26.779	21.125	18.122	16.984	34.425	+63,72%
226 Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας	30.948	31.308	28.697	29.360	37.607	42.392	42.340	39.668	41.461	49.468	+59,84%
225 Κτηνίατροι	2.842	3.711	3.588	2.538	3.910	3.378	2.819	2.359	3.560	3.902	+37,30%
214 Μηχανικοί (εξαιρουμένων των ηλεκτροτεχνολόγων)	44.275	41.562	47.607	52.583	53.909	51.414	55.252	55.451	51.435	60.539	+36,73%
222 Νοσηλευτές και μαίες³³	6.685	11.702	17.551	16.240	13.459	14.264	14.423	14.524	13.270	15.889	+35,78%
264 Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και επαγγελματίες του γλωσσικού τομέα	10.514	15.458	14.687	9.458	12.820	20.198	19.223	14.949	15.456	14.126	+34,35%
231 Διδακτικό προσωπικό ΑΕΙ	15.588	13.794	12.293	16.801	12.344	14.719	11.829	15.312	18.720	20.542	+31,78%
213 Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής	14.078	14.530	13.685	11.344	9.809	16.306	18.478	13.601	17.163	18.464	+31,16%
263 Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα	32.311	28.761	23.969	20.717	26.925	25.864	30.215	35.460	42.340	39.786	+23,14%
211 Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών και των επιστημών της γης	9.313	9.060	6.785	9.306	6.847	8.270	7.618	7.137	10.850	11.265	+20,97%
252 Επαγγελματίες βάσεων δεδομένων και δικτύων	2.200	1.983	1.508	1.258	2.360	2.634	3.012	2.449	2.616	2.632	+19,65%
234 Δάσκαλοι και νηπιαγωγοί	85.696	80.366	79.814	84.509	88.150	88.570	86.041	85.648	93.249	100.265	+17,00%
221 Ιατροί εν γένει	52.649	43.609	49.880	51.413	49.270	50.574	52.991	53.492	58.417	52.961	+0,59%
265 Καλλιτέχνες εν γένει	15.276	12.444	12.282	16.409	15.445	14.425	13.916	14.741	17.748	15.291	+0,1%

³³ *Για τον κωδικό επαγγέλματος 222-Νοσηλευτές και Μαίες, η σύγκριση του 2020 έγινε με το 2012, καθώς το 2011 καταγράφηκε μια ακραία τιμή που δεν επαναλαμβάνεται όλα τα επόμενα έτη.

Αντιθέτως παρατηρείται σημαντική μείωση στις κατηγορίες των βιβλιοθηκονόμων, αρχειοθετών (-41,39%), στους ηλεκτροτεχνολόγους μηχανικούς (-32,54%), καθώς και στους καθηγητές δευτεροβάθμιας (-20,02%) και επαγγελματικής εκπαίδευσης(-17,92%) (Πίνακας 10).

Πίνακας 10. Εξέλιξη Απασχόλησης για την Περίοδο 2011-2020 ανά τριψήφια ταξινόμηση επαγγελματιών ISCO-08 σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (επαγγελματίες με μείωση απασχόλησης)

Τριψήφιος Κωδικός Επαγγέλματος (ISCO-08)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Ποσοστιαία μείωση 2011-2020
262 Βιβλιοθηκονόμοι, αρχειοθέτες και έφοροι αρχαιοτήτων, μουσείων	2.836	2.311	1.528	680	1.077	1.760	1.434	1.265	1.036	1.662	-41,39%
215 Ηλεκτροτεχνολόγοι μηχανικοί	18.658	15.966	16.632	17.650	19.244	19.793	16.303	12.483	11.684	12.586	-32,54%
233 Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	97.713	93.510	82.176	74.611	82.807	79.513	80.007	79.211	78.624	78.150	-20,02%
232 Καθηγητές επαγγελματικής εκπαίδευσης	7.823	11.096	11.052	8.074	6.549	7.693	11.549	9.664	7.207	6.421	-17,92%
216 Αρχιτέκτονες, τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές	26.476	33.091	27.777	19.528	15.776	19.915	20.245	24.703	22.129	22.428	-15,29%
261 Νομικοί εν γένει	54.921	48.340	50.167	47.685	45.342	46.856	47.880	52.601	48.325	47.968	-12,66%
243 Επαγγελματίες πωλήσεων, έρευνας αγοράς και δημοσίων σχέσεων	13.475	12.456	12.684	11.296	9.139	9.988	13.800	16.840	16.940	12.995	-3,56%
241 Επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού τομέα	69.393	63.241	66.796	65.692	65.125	71.086	78.004	79.110	74.033	69.335	-0,08%
235 Άλλοι εκπαιδευτικοί	58.886	51.101	51.266	55.983	55.667	55.761	56.568	58.520	61.621	58.874	-0,02%

Παρακάτω καταγράφεται η ετήσια παραγωγή αποφοίτων για το 2020 προς το σύνολο των απασχολούμενων για τις κύριες επαγγελματικές κατηγορίες κατά ISCO-08 (Πίνακας 11). Για την καταγραφή αυτή αντιστοιχήθηκαν όλα τα τμήματα των ελληνικών πανεπιστημίων με τις κατηγορίες επαγγελματιών κατά ISCO-08, όπως φαίνεται στο παράρτημα 1. Στη συνέχεια αθροίστηκε ο συνολικός αριθμός αποφοίτων του 2020 για κάθε επαγγελματική κατηγορία. Το μικρότερο ποσοστό ετήσιας παραγωγής αποφοίτων προς το σύνολο των απασχολούμενων δείχνει μια καλύτερη δυνατότητα απορρόφησης των συγκεκριμένων αποφοίτων στην αγορά εργασίας, αν και υπάρχουν αρκετοί επιπλέον παράγοντες που μπορεί να επηρεάζουν τη συνολική απορρόφηση και ελκυστικότητα κάθε επαγγέλματος.

Πίνακας 11. *Σύνολο αποφοίτων έτους 2020 και σύνολο απασχολούμενων αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σύμφωνα με την κωδικοποίηση επαγγέλματος ISCO-08*

Τριψήφιος Κωδικός Επαγγέλματος ISCO-08	Αριθμός Αποφοίτων 2020	Αριθμός Απασχολούμενων 2020	Ετήσια παραγωγή αποφοίτων προς το σύνολο των απασχολούμενων
241 Επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού τομέα	1.414	69.335	2,04%
232 Καθηγητές επαγγελματικής εκπαίδευσης	143	6.421	2,23%
221 Ιατροί εν γένει	1.426	52.961	2,69%
226 Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας	1.364	49.468	2,76%
233 Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ³⁴	2.161	78.150	2,77%
234 Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί	2.877	100.265	2,87%
261 Νομικοί εν γένει	1.396	47.968	2,91%
225 Κτηνίατροι	163	3.902	4,18%
216 Αρχιτέκτονες, τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές	952	22.428	4,24%
265 Καλλιτέχνες εν γένει	711	15.291	4,65%
214 Μηχανικοί	3.588	60.539	5,93%
25 Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας	1.666	30.997	5,37%
222 Νοσηλευτές και μαίες	1.030	15.889	6,48%
242 Επαγγελματίες διοίκησης	3.315	34.425	9,63%
264 Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και επαγγελματίες του γλωσσικού τομέα	1.477	14.126	10,46%
213 Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής	2.400	18.464	13,00%
211 Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών και των επιστημών της γης	1.480	11.265	13,14%
263 Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα	8.272	39.786	20,79%

³⁴ Στους καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης εντάσσονται οι απόφοιτοι τμημάτων φιλολογίας και μαθηματικών και ένα ποσοστό αποφοίτων φυσικών, χημικών, καθηγητών αγγλικών (30%).

Τριψήφιος Κωδικός Επαγγέλματος ISCO-08	Αριθμός Αποφοίτων 2020	Αριθμός Απασχολούμενων 2020	Ετήσια παραγωγή αποφοίτων προς το σύνολο των απασχολούμενων
262 Βιβλιοθηκονόμοι, αρχειοθέτες και έφοροι αρχαιοτήτων, μουσείων ³⁵	460	1.662	27,68%

³⁵ Στην κατηγορία βιβλιοθηκονόμοι, αρχειοθέτες και έφοροι αρχαιοτήτων, μουσείων εντάσσεται το 50% των αποφοίτων τμημάτων ιστορίας και αρχαιολογίας. Οι υπόλοιποι απόφοιτοι των τμημάτων αυτών εντάσσονται στους επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα.

Στον πίνακα γίνεται η συσχέτιση των πινάκων 9, 10 και 11. Συσχετίζεται ο ρυθμός παραγωγής αποφοίτων με τη ζήτηση στην αγορά εργασίας και αναλύεται η προοπτική κάθε επαγγέλματος (Πίνακας 12).

Πίνακας 12. Συσχέτιση ρυθμού παραγωγής αποφοίτων με ζήτηση στην αγορά εργασίας³⁶

Τριψήφιος Κωδικός Επαγγέλματος ISCO-08	Μεταβολή Απασχόλησης 2011-20	Ετήσια παραγωγή αποφοίτων επί των απασχολούμενων	Ανάλυση	Προοπτικές
25 Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας	+75,36%	5,37%	Οι επαγγελματίες του τομέα της πληροφορικής έχουν πολύ θετικές προοπτικές εύρεσης εργασίας, καθώς αφενός στον τομέα σημειώνεται μεγάλη αύξηση στην απασχόληση και αφετέρου η ετήσια παραγωγή αποφοίτων προς το σύνολο απασχολούμενων είναι σχετικά χαμηλή προς μέτρια.	ΘΕΤΙΚΕΣ
242 Επαγγελματίες διοίκησης	+63,72%	9,63%	Οι επαγγελματίες διοίκησης εμφανίζουν θετικές προοπτικές εύρεσης εργασίας, καθώς παρατηρείται σημαντική αύξηση στην απασχόληση. Από την άλλη πλευρά το ετήσιο ποσοστό παραγωγής αποφοίτων τις το σύνολο των απασχολούμενων είναι σχετικά υψηλό. Οι προοπτικές εύρεσης εργασίας εμφανίζονται θετικές, όμως δεν θα πρέπει να υπάρξει περαιτέρω αύξηση στον αριθμό νεοεισερχομένων φοιτητών.	ΘΕΤΙΚΕΣ
226 Επαγγελματίες του τομέα της υγείας	+59,84%	2,76%	Οι επαγγελματίες του τομέα της υγείας έχουν θετικές προοπτικές εύρεσης εργασίας, καθώς έχουν υψηλή αύξηση στην απασχόληση και χαμηλή ετήσια παραγωγή αποφοίτων προς το σύνολο απασχολούμενων.	ΘΕΤΙΚΕΣ
214 Μηχανικοί	+36,73%	5,93 %	Οι επαγγελματίες μηχανικοί εμφανίζουν θετικές προοπτικές στην εύρεση εργασίας, καθώς παρατηρείται τόσο αύξηση της απασχόλησης όσο και σχετικά χαμηλό ποσοστό ετήσιας παραγωγής αποφοίτων στο σύνολο των απασχολούμενων.	ΘΕΤΙΚΕΣ
222 Νοσηλευτές και μαίες	+35,78%	6,48%	Οι νοσηλευτές και οι μαίες εμφανίζουν αύξηση στην απασχόληση, ενώ το ποσοστό ετήσιας παραγωγής αποφοίτων ως προς το σύνολο των απασχολούμενων είναι σε μια μεσαία τιμή. Οι προοπτικές εύρεσης εργασίας είναι σχετικά θετικές, όμως δεν χρειάζεται αύξηση στον αριθμό εισακτέων του πεδίου.	ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΤΙΚΕΣ

³⁶ Παραγωγή, επεξεργασία ΕΘΑΑΕ

Τριψήφιος Κωδικός Επαγγέλματος ISCO-08	Μεταβολή Απασχόλησης 2011-20	Ετήσια παραγωγή αποφοίτων επί των απασχολούμενων	Ανάλυση	Προοπτικές
225 Κτηνίατροι	+37,30%	4,18%	Οι κτηνίατροι εμφανίζουν σχετικά θετικές προοπτικές στην εύρεση εργασίας, καθώς εμφανίζουν αύξηση στην απασχόληση και σχετικά χαμηλό ποσοστό ετήσιας παραγωγής αποφοίτων. Σημειώνεται ότι ο συνολικός αριθμός απασχολούμενων είναι σχετικά μικρός (3902) σε σχέση με άλλες επαγγελματικές ομάδες του πίνακα.	ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΤΙΚΕΣ
234 Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί	+17,00%	2,87%	Οι δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και οι νηπιαγωγοί εμφανίζουν αύξηση στην απασχόληση και σχετικά χαμηλό ποσοστό ετήσιας παραγωγής αποφοίτων, οπότε οι προοπτικές εύρεσης εργασίας είναι μάλλον ουδέτερες	ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΤΙΚΕΣ
221 Ιατροί εν γένει	+0,59%	2,69%	Οι ιατροί, καθώς εμφανίζουν οριακή αύξηση στην απασχόληση, ενώ παράλληλα έχουν και χαμηλό ποσοστό ετήσιας παραγωγής αποφοίτων τις το σύνολο των απασχολούμενων. Οι προοπτικές είναι μάλλον ουδέτερες.	ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΤΙΚΕΣ
241 Επαγγελματίες του χρηματο-οικονομικού τομέα	-0,08%	2,04%	Οι επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού τομέα, τις λογιστές, οικονομικοί αναλυτές, χρηματοοικονομικοί σύμβουλοι εμφανίζουν μάλλον ουδέτερες προοπτικές. Η απασχόληση στον τομέα παραμένει σχεδόν σταθερή, ενώ το ετήσιο ποσοστό αποφοίτων τις απασχολούμενους είναι πολύ χαμηλό. Στο συγκεκριμένο τομέα εισέρχονται και πολλοί απόφοιτοι άλλων πεδίων του ευρύτερου πεδίου της διοίκησης επιχειρήσεων.	ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΤΙΚΕΣ
213 Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής	+31,16%	13,00%	Οι επαγγελματίες επιστημών της ζωής, όπως βιολόγοι, γεωπόνοι, δασολόγοι, επαγγελματίες προστασίας περιβάλλοντος εμφανίζουν αύξηση στην απασχόληση, αλλά και υψηλό ποσοστό ετήσιας παραγωγής αποφοίτων προς το σύνολο απασχολούμενων. Οι προοπτικές εύρεσης εργασίας είναι μάλλον ουδέτερες, ενώ ο αριθμός νεοεισερχόμενων φοιτητών δεν πρέπει να αυξηθεί.	ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΤΙΚΕΣ
211 Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών, γεωλόγοι και γεωφυσικοί	+20,97%	13,14%	Οι επαγγελματίες των φυσικών επιστημών, γεωλόγοι και γεωφυσικοί εμφανίζουν αύξηση στην απασχόληση, αλλά υψηλό ποσοστό ετήσιας παραγωγής αποφοίτων προς το σύνολο απασχολούμενων. Οι προοπτικές εύρεσης εργασίας είναι μάλλον ουδέτερες. Ο αριθμός νεοεισερχομένων φοιτητών δεν πρέπει να αυξηθεί.	ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΤΙΚΕΣ

Τριψήφιος Κωδικός Επαγγέλματος ISCO-08	Μεταβολή Απασχόλησης 2011-20	Ετήσια παραγωγή αποφοίτων επί των απασχολούμενων	Ανάλυση	Προοπτικές
264 Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και επαγγελματίες του γλωσσικού τομέα	+34,35%	10,46%	Οι δημοσιογράφοι και επαγγελματίες του γλωσσικού τομέα, εμφανίζουν αύξηση στην απασχόληση, αλλά από την άλλη πλευρά το ποσοστό ετήσιας παραγωγής αποφοίτων προς το σύνολο απασχολούμενων είναι υψηλό. Οι προοπτικές εύρεσης εργασίας είναι μάλλον ουδέτερες. Ο αριθμός νεοεισερχόμενων φοιτητών δεν πρέπει να αυξηθεί.	ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΤΙΚΕΣ
263 Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα	+23,14%	21,02%	Οι επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα συμπεριλαμβάνουν ένα πολύ μεγάλο εύρος επαγγελματιών όπως κοινωνιολόγοι, πολιτικοί επιστήμονες, ψυχολόγοι, κληρικοί, ιστορικοί. Επομένως η συνολική εξαγωγή συμπερασμάτων για τη συγκεκριμένη κατηγορία είναι πιο δύσκολη. Θετικό είναι το γεγονός, ότι εμφανίζεται αύξηση στην απασχόληση, αλλά από την άλλη πλευρά το ετήσιο ποσοστό παραγωγής αποφοίτων προς το σύνολο απασχολούμενων είναι πάρα πολύ υψηλό, με διαφορά από τις υπόλοιπες κατηγορίες. Οι προοπτικές εύρεσης εργασίας είναι μάλλον ουδέτερες. Ο αριθμός νεοεισερχόμενων φοιτητών δεν πρέπει να αυξηθεί.	ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΤΙΚΕΣ
265 Καλλιτέχνες εν γένει	+0,1%	4,65%	Η απασχόληση στους καλλιτέχνες παραμένει σχεδόν σταθερή, ενώ παρατηρείται ένα μέτριο ποσοστό αποφοίτων στο σύνολο των απασχολούμενων. Οι προοπτικές απασχόλησης είναι σχετικά αρνητικές.	ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ
261 Νομικοί εν γένει	-12,66%	2,91%	Οι νομικοί εμφανίζουν μείωση στην απασχόληση, αλλά το ετήσιο ποσοστό παραγωγής αποφοίτων προς το σύνολο απασχολούμενων είναι χαμηλό. Οι προοπτικές εύρεσης εργασίας εμφανίζονται αρνητικές.	ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ
232 Καθηγητές επαγγελματικής εκπαίδευσης	-17,92%	2,23%	Οι καθηγητές επαγγελματικής εκπαίδευσης εμφανίζουν μείωση στην απασχόληση, ενώ το ποσοστό ετήσιας παραγωγής αποφοίτων είναι σχετικά χαμηλό. Λόγω της μείωσης απασχόλησης οι προοπτικές εύρεσης εργασίας εμφανίζονται αρνητικές.	ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ
216 Αρχιτέκτονες, τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές	-15,29%	4,24%	Οι αρχιτέκτονες, τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές εμφανίζουν μείωση στην απασχόληση, ενώ το ποσοστό ετήσιας παραγωγής αποφοίτων είναι σχετικά χαμηλό. Οι προοπτικές εύρεσης εργασίας εμφανίζονται αρνητικές.	ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ

Τριψήφιος Κωδικός Επαγγέλματος ISCO-08	Μεταβολή Απασχόλησης 2011-20	Ετήσια παραγωγή αποφοίτων επί των απα- σχολούμενων	Ανάλυση	Προοπτικές
233 Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	-20,02%	2,77%	Οι καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης εμφανίζουν σημαντική μείωση στην απασχόληση. Για την καταγραφή του αριθμού αποφοίτων που αντιστοιχίζονται με το συγκεκριμένο επάγγελμα, καταγράφησαν απόφοιτοι φιλολογίας, μαθηματικών και ένα ποσοστό φυσικών, χημικών, καθηγητών αγγλικών. Οι προοπτικές εύρεσης εργασίας εμφανίζονται αρνητικές.	ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ
262 Βιβλιοθηκονόμοι, αρχαιοθέτες και έφοροι αρχαιοτήτων, μουσείων³⁷	-41,39%	27,68%	Οι βιβλιοθηκονόμοι, αρχαιοθέτες και έφοροι αρχαιοτήτων, μουσείων εμφανίζουν αρνητικές προοπτικές εύρεσης εργασίας, καθώς η απασχόληση εμφανίζει σημαντική μείωση, ενώ ταυτόχρονα το ποσοστό ετήσιας παραγωγής αποφοίτων προς το σύνολο απασχολούμενων είναι υψηλό.	ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζεται το ποσοστό των ανέργων στο σύνολο του εργατικού δυναμικού για τα τέσσερα (4) τρίμηνα του 2020, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (Πίνακας 13). Παρατηρείται ότι όταν αυξάνεται το επίπεδο εκπαίδευσης, μειώνεται το ποσοστό ανεργίας.

Πίνακας 13. Ποσοστό ανέργων στο σύνολο του εργατικού δυναμικού με βάση το επίπεδο εκπαίδευσης σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ

Επίπεδο Εκπαίδευσης	Α' τρίμηνο 2020	Β' τρίμηνο 2020	Γ' τρίμηνο 2020	Δ' τρίμηνο 2020
Σύνολο	16,2	16,7	16,2	16,2
Διδακτορικό ή Μεταπτυχιακός τίτλος	6,9	7,2	10,2	9,6
Πτυχίο Ανωτάτων Σχολών	11,8	12,1	13,5	13,1
Πτυχίο Ανώτερης Τεχν. Επαγγ. Εκπαίδευσης	16,7	17,5	16,4	16,6
Απολυτήριο Μέσης Εκπαίδευσης	18,0	18,2	17,8	18,4
Απολυτήριο Δημοτικού	19,0	19,6	17,3	17,0
Δεν πήγε καθόλου σχολείο	56,3	54,3	43,5	37,0

³⁷Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Συμπερασματικά, σύμφωνα με τις πιο πάνω αναλύσεις, σε πολλές κατηγορίες επαγγελματιών, παρατηρείται έστω και μικρή αύξηση στην απασχόληση. Τα επαγγέλματα που παρουσιάζουν δυναμική ανάπτυξη σε ποσοστά απασχόλησης είναι οι σχεδιαστές και αναλυτές λογισμικού και εφαρμογών, οι επαγγελματίες διοίκησης και επαγγελματίες στον τομέα της υγείας. Αντίθετα, σημαντικά μειούμενη απασχόληση καταγράφεται στους κλάδους των βιβλιοθηκονόμων/αρχαιοθετών κλπ, των ηλεκτροτεχνολόγων μηχανικών και των καθηγητών δευτεροβάθμιας κι επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Από την ανάλυση των στοιχείων που διενήργησε η ΕΘΑΑΕ με δεδομένα του πληροφοριακού της συστήματος ΟΠΕΣΠ και δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ προκύπτει θετική προοπτική απασχόλησης για αποφοίτους που ανήκουν στους επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής, τους επαγγελματίες διοίκησης, τους επαγγελματίες υγείας και τους μηχανικούς. Σχετικά θετικές και ουδέτερες προοπτικές απασχόλησης προκύπτουν για τους αποφοίτους επαγγελμάτων όπως κτηνίατροι, νοσηλευτές και μαιές, δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί, ιατροί, επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού τομέα, επαγγελματίες των επιστημών της ζωής, επαγγελματίες των φυσικών επιστημών και συγγραφείς, δημοσιογράφοι, επαγγελματίες του γλωσσικού τομέα και επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα. Αρνητικές προοπτικές έχουν απόφοιτοι που σχετίζονται όπως βιβλιοθηκονόμοι, αρχαιοθύτες και έφοροι αρχαιοτήτων, μουσείων, νομικοί, καθηγητές επαγγελματικής εκπαίδευσης, καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αρχιτέκτονες, τοπογράφοι, πολεοδόμοι, σχεδιαστές, καλλιτέχνες.

4. Η εξέλιξη της απασχόλησης στην Ελλάδα

Κάποια από τα ευρήματα της European Working Conditions Survey του Eurofound ως προς την «ποιότητα της εργασίας»³⁸ που αφορούν την Ελλάδα αναφέρονται ως εξής³⁹:

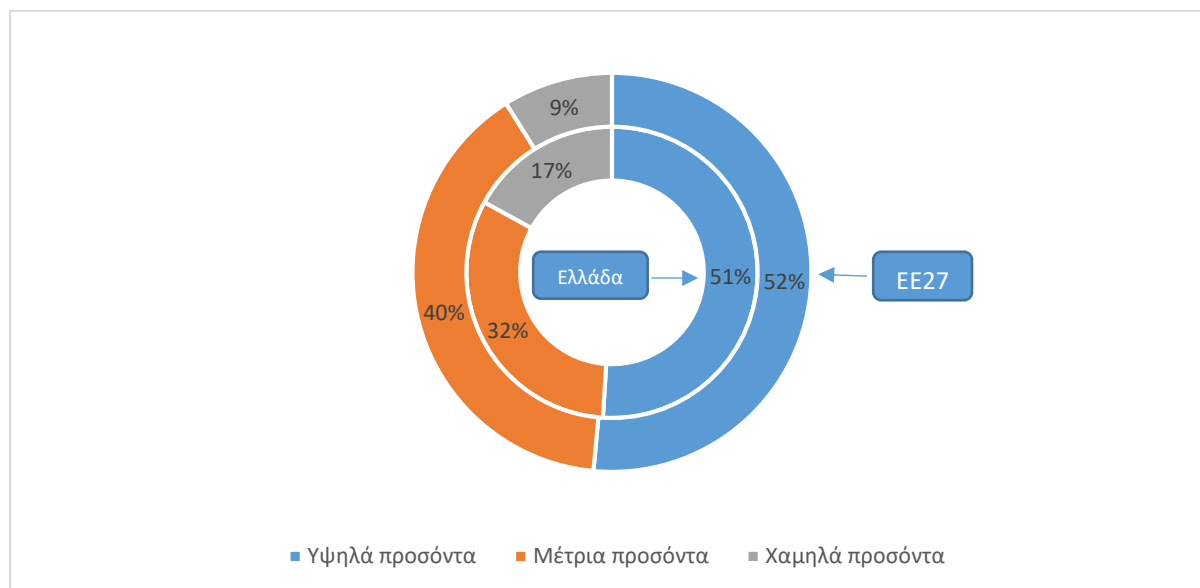
- υστερεί σημαντικά σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο ως προς τη δημιουργία θέσεων εργασίας υψηλής ποιότητας (high flying) οι οποίες παρουσιάζουν υψηλές απαιτήσεις (αξιοποίηση ικανοτήτων) και προσφέρουν καλές οικονομικές απολαβές και προοπτικές (5% έναντι 21%),
- υπολείπεται ελάχιστα του ευρωπαϊκού μέσου όρου (24% έναντι 25%) σε θέσεις εργασίας χαμηλών απολαβών και προοπτικών (smooth running),
- υπερβαίνει κατά 7 ποσοστιαίες μονάδες τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (28% έναντι 21%) στις χειρωνακτικές θέσεις εργασίας (active manual) οι οποίες συνδέονται με σημαντικό βαθμό κινδύνου,
- έχει λιγότερες από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο θέσεις εργασίας υψηλής έντασης (under pressure)(2% έναντι 13%), οι οποίες όμως προσφέρουν καλές απολαβές και προοπτικές, ενώ τέλος
- υπερτερεί κατά 21% του ευρωπαϊκού μέσου όρου ως προς τις θέσεις χαμηλής ποιότητας (poor quality) (χαμηλές απολαβές, έλλειψη προοπτικών εξέλιξης, χαμηλότερη ένταση εργασίας).

³⁸ Η ποιότητα της εργασίας περιλαμβάνει τις εξής 7 διαστάσεις α) το φυσικό περιβάλλον, β) την ένταση της εργασίας, γ) την ποιότητα του εργασιακού χρόνου, δ) το κοινωνικό περιβάλλον, ε) την αξιοποίηση των δεξιοτήτων και τη διακριτική ευχέρεια συμμετοχής στις αποφάσεις, στ) τις προοπτικές εξέλιξης και ζ) τις οικονομικές απολαβές.

³⁹ Eurofound (2017), *Sixth European Working Conditions Survey – Overview report (2017 update)*, Publications Office of the European Union, Luxembourg [26/05/2020] Διαθέσιμο εδώ https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef1634en.pdf

Το 2020 η χώρα εμφανίζεται να υστερεί στην ανάπτυξη εξειδικευμένων θέσεων εργασίας, σε ποσοστό 9,84% περισσότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ27 όσον αφορά το μερίδιο των επαγγελματιών υψηλών δεξιοτήτων (ISCO 1-2-3) στη συνολική απασχόληση (31,8% έναντι 41,64%) ατόμων ηλικίας 25 ετών και άνω⁴⁰.

Στην Ελλάδα, όπως και στην ΕΕ27 περίπου το 50% των θέσεων εργασίας την περίοδο 2018 έως 2030 αναμένεται να απαιτούν υψηλά προσόντα⁴¹. Σε σύγκριση με την ΕΕ27, η χώρα μας προβλέπεται να έχει ένα μικρότερο ποσοστό θέσεων που απαιτούν ένα μέσο επίπεδο προσόντων (32% έναντι 40%) αλλά ελαφρώς μεγαλύτερο ποσοστό θέσεων (17% έναντι 9%) που απαιτούν χαμηλά προσόντα (Σχήμα 8).

Σχήμα 8. *Μερίδιο νέων θέσεων εργασίας ανά επίπεδο προσόντων (2018-30)⁴²*

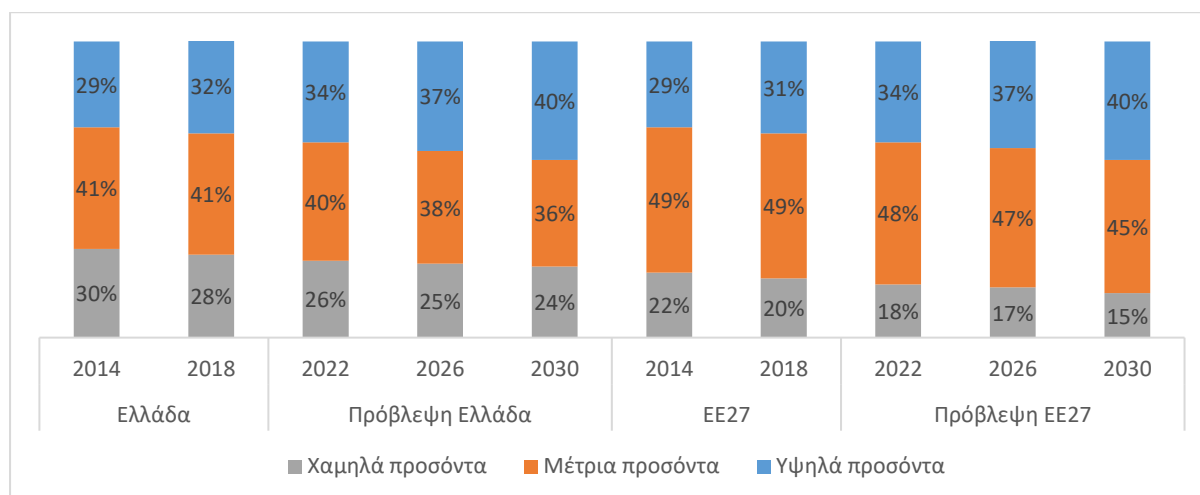
Από ότι φαίνεται από το παρακάτω σχήμα, η Ελλάδα αυξάνει σταδιακά εργατικό δυναμικού υψηλών προσόντων από το 29% το 2014 σε 40% το 2030 ενώ αντίστοιχα μειώνει το ποσοστό εργατικού δυναμικού μέσων και χαμηλών προσόντων. Σε σχέση με την ΕΕ27 για το 2030 η Ελλάδα αναμένεται να έχει μικρότερο ποσοστό θέσεων με μέσα προσόντα και μεγαλύτερο ποσοστό θέσεων χαμηλών προσόντων (Σχήμα 9).

⁴⁰ Eurostat, Employment by sex, age, professional status and occupation [12/07/2021] Διαθέσιμο εδώ

https://ec.europa.eu/eurostat/data/database?node_code=lfsa_egais

⁴¹ <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/country-reports/greece-2020-skills-forecast>

⁴² CEDEFOP (2020) Greece 2020 Skills Forecast [12/07/21] <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/country-reports/greece-2020-skills-forecast>

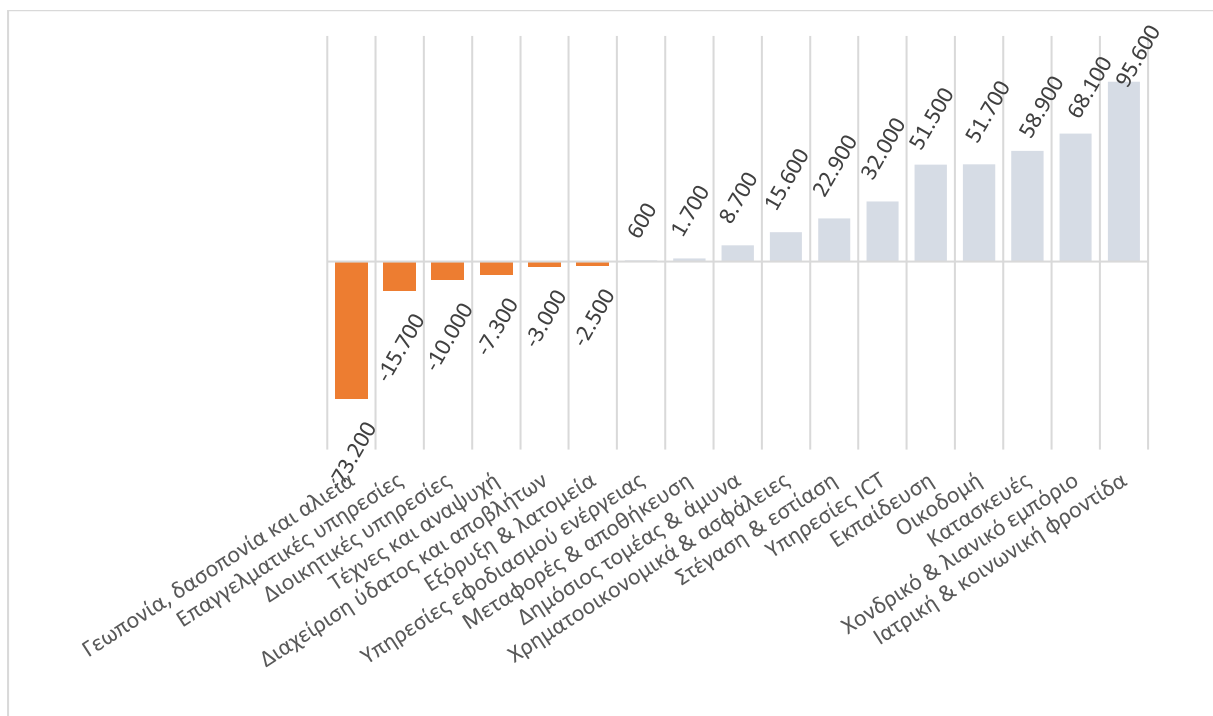
Σχήμα 9. Κατανομή εργατικού δυναμικό ανά επίπεδο προσόντων (2014-2030)⁴³

Το CEDEFOP επισημαίνει πως λόγω του γεγονότος ότι αναμένεται να υπάρξει αυξημένη προσφορά εργαζομένων με υψηλά προσόντα, ενδέχεται να παρουσιαστούν ελλείψεις εργαζομένων με μέσο επίπεδο προσόντων, κάτι που συνεπάγεται πιθανή απασχόληση εργαζομένων της πιο πάνω κατηγορίας σε επαγγέλματα λιγότερων απαιτήσεων ή να προκύψουν άλλες δυσκολίες στη πλήρωση των θέσεων.

Κατά το CEDEFOP⁴⁴ η γεωργία, η ναυτιλία και ο τουρισμός είναι οι πλέον σημαντικοί κλάδοι της ελληνικής οικονομίας. Σύμφωνα με τις προβλέψεις για την εξέλιξη της απασχόλησης ως το 2030, αυτή αναμένεται να ενισχυθεί κατά 7 ποσοστιαίες μονάδες οδηγούμενη από τους κλάδους ιατρικής και κοινωνικής φροντίδας, υπηρεσιών ICT και της οικοδομής. Σημαντική ενίσχυση της απασχόλησης προβλέπεται να σημειωθεί στους τομείς των πωλήσεων και των επαγγελματιών υγείας (Σχήμα 10). Μολονότι οι περισσότερες νέες θέσεις εργασίας που θα δημιουργηθούν ως το 2030 θα είναι υψηλών ή μέτριων απαιτήσεων σε προσόντα, αξιοπρεπείς ευκαιρίες αναμένεται ότι θα υπάρχουν και για τους εργαζόμενους με λίγες δεξιότητες.

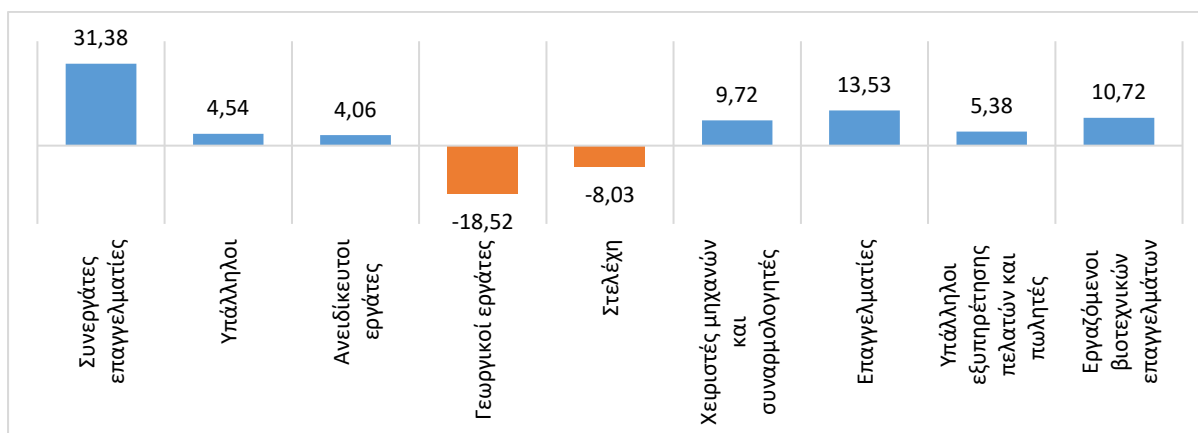
⁴³ CEDEFOP (2020) Greece 2020 Skills Forecast [12/07/21] <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/country-reports/greece-2020-skills-forecast>

⁴⁴ <https://skills Panorama.cedefop.europa.eu/en/dashboard/browse-country?country=EL§or=&occupation=#1>

Σχήμα 10. Εξέλιξη της απασχόλησης ανά κλάδο στην Ελλάδα (2020-2030)⁴⁵

Ακολούθως παρουσιάζεται η ποσοστιαία μεταβολή της απασχόλησης ανά κλάδο στη χώρα μας για την περίοδο 2020-2030 (Σχήμα 11). Διαπιστώνει κανείς πως η μεγαλύτερη αύξηση (31,38%) καταγράφεται στους συνεργάτες επαγγελματίες (τομείς υγείας, ICT, γραφείου, τεχνικών επιστημών και μηχανικών) και στους επαγγελματίες (13,53%) (τομείς υγείας, υγείας, ICT, γραφείου, ερευνητές και μηχανικούς, εκπαιδευτικούς) ενώ η μικρότερη αύξηση προβλέπεται πως θα σημειωθεί στους ανειδίκευτους εργάτες. Συρρίκνωση προβλέπεται για τους εργάτες στον πρωτογενή τομέα (γεωργία, αλιεία, δασοπονία) αλλά και τα στελέχη/μάντζερ.

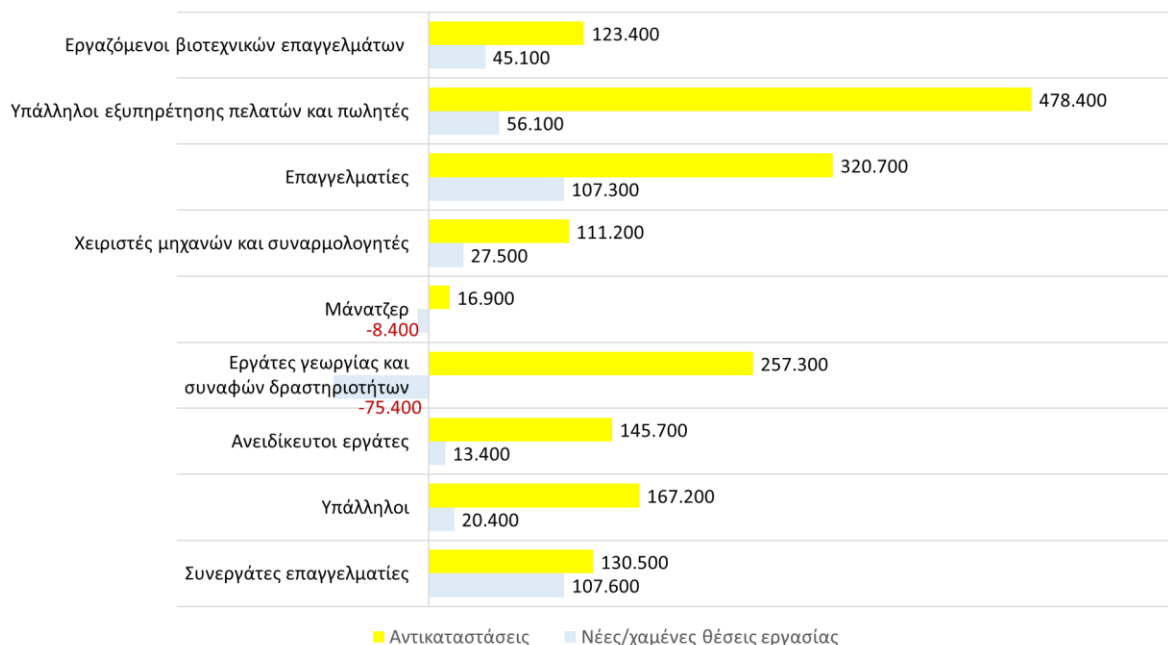
Σχήμα 11. Ποσοστιαία μεταβολή της απασχόλησης ανά κλάδο στην Ελλάδα (2020-2030)⁴⁶

Πιο αναλυτικά, το παρακάτω σχήμα αποτυπώνει τις μελλοντικές ανάγκες της ελληνικής οικονομίας για την περίοδο 2020-2030 ανά κλάδο. Οι μελλοντικές ανάγκες προκύπτουν από το άθροισμα των

⁴⁵ CEDEFOP (2020) Greece 2020 Skills Forecast [12/07/21] <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/country-reports/greece-2020-skills-forecast>

⁴⁶ CEDEFOP (2020) Greece 2020 Skills Forecast [12/07/21] <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/country-reports/greece-2020-skills-forecast>

θέσεων εργασίας που είναι νέες ή προέρχονται από την καταστροφή ορισμένων από τις υπάρχουσες και τις αντικαταστάσεις που αποτελούν εκείνες τις θέσεις που χρειάζονται για να καλύψουν τις θέσεις εκείνων που άλλαξαν απασχόληση ή αποχώρησαν από την αγορά εργασίας. Προκύπτει λοιπόν ότι οι περισσότερες θέσεις εργασίας θα είναι θέσεις υπαλλήλων εξυπηρέτησης πελατών και πωλητών, επαγγελματιών και συνεργαζόμενων επαγγελματιών (Σχήμα 12).

Σχήμα 12. Μελλοντικές ανάγκες απασχόλησης στην Ελλάδα για την περίοδο 2020-2030⁴⁷

Από το σύνολο των περίπου 2.000.000 θέσεων εργασίας που θα πρέπει να καλυφθούν ως το 2030, το 86% αφορά αντικαταστάσεις προσωπικού.

Σε έρευνα της ΕΥ⁴⁸ για την ελκυστικότητα της Ελλάδας ως επενδυτικού προορισμού περιλαμβάνονται ορισμένες διαπιστώσεις σχετικά με το ανθρώπινο δυναμικό. Έχοντας υπόψη το γεγονός ότι η έλλειψη δεξιοτήτων σε μια χώρα υποσκάπτει την παραγωγικότητα και την κερδοφορία της οικονομίας, η ΕΥ προβλέπει πως το πρόβλημα αυτό αναμένεται να ενισχυθεί λόγω και της γήρανσης του πληθυσμού. Το 48% των επιχειρήσεων επιλέγει χώρα για να επενδύσει με βάση την πρόσβαση σε εξειδικευμένο προσωπικό και το 37% αυτών με βάση την προσέγγιση για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων και την ποιότητα του εκπαιδευτικού συστήματος.

Οι επενδυτές αναγνωρίζουν πως η Ελλάδα διαθέτει ορισμένα σημαντικά πλεονεκτήματα. Για παράδειγμα η χώρα μας διαθέτει ένα υψηλό ποσοστό πληθυσμού με πτυχίο ανώτατης εκπαίδευσης κι ένα καλά καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό. Βεβαίως τα τελευταία χρόνια το πλεονέκτημα αυτό έχει αποδυναμωθεί λόγω της διαρροής επιστημονικού δυναμικού και της αναντιστοιχίας των

⁴⁷ Νέες/χαμένες θέσεις εργασίας: καθαρή μεταβολή στην απασχόληση η οποία είναι το αποτέλεσμα της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας και την κατάργηση κάποιων υπαρχόντων. Μπορεί να είναι θετική ή αρνητική.

Αντικαταστάσεις: είναι το πλήθος των ατόμων που χρειάζονται για να αντικαταστήσουν εργαζόμενους οι οποίοι είτε άλλαξαν εργασία είτε αποχώρησαν από την αγορά εργασίας.

CEDEFOP (2020) Greece 2020 Skills Forecast [12/07/21] <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/country-reports/greece-2020-skills-forecast>

⁴⁸ ΕΥ (2019) Η επάνοδος της Ελλάδας ως επενδυτικού προορισμού. Πώς θα εκμεταλλευτούμε την ευκαιρία; [15/07/21] Διαθέσιμο εδώ https://assets.ev.com/content/dam/ev-sites/ev-com/en_gr/topics/attractiveness/ev-attractiveness-survey-greece_2019.pdf

δεξιοτήτων που ζητά η αγορά εργασίας και αυτών που αναπτύσσει το εκπαιδευτικό σύστημα. Ως εκ τούτου η βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος και των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού αναφέρεται ως 2^η στη σειρά μεταξύ των προτάσεων που κάνουν οι επενδυτές για τη βελτίωση της θέσης της Ελλάδας στην παγκόσμια ανταγωνιστικότητα.

Πράγματι είναι η ταχύτητα των αλλαγών με αιχμή την τεχνολογία που θέτει για τη χώρα την πρόκληση για τη βελτίωση του επιπέδου του ανθρώπινου δυναμικού της συνολικά. Η ΕΥ καταλήγει σε τρεις βασικές προτάσεις:

- A. επανασχεδιασμός των προγραμμάτων σπουδών και εντατικοποίηση της συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικού συστήματος και εργοδοτών – επιχειρήσεων προκειμένου οι γνώσεις και δεξιότητές τους να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας
- B. επανακατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού αλλά και των ανέργων μέσα από τη συνεργασία εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, επιχειρήσεων και κράτους προκειμένου να αποκτήσει αυτό επαρκείς ψηφιακές και ήπιες δεξιότητες. Αν και όπως αναφέρεται σε άλλη μελέτη της ΕΥ για την ελκυστικότητα της Ευρώπης δεν είναι πάντα εύκολη η πρόβλεψη των αναγκών των επιχειρήσεων σε δεξιότητες για το μέλλον, είναι μάλλον πλέον κοινή πρακτική η υλοποίηση προγραμμάτων επιμόρφωσης του προσωπικού αλλά και η επαναξιολόγηση των πλάνων σταδιοδρομίας προσφέροντας τροποποιώντας τις παροχές τους, προσφέροντας περισσότερη ευελιξία και προχωρώντας στην επαναξιολόγηση των κριτηρίων για την ανέλιξη του προσωπικού ώστε να δίνονται περισσότερες ευκαιρίες σε άτομα που ναι μεν δεν έχουν τις απαιτούμενες δεξιότητες αλλά μπορούν να τις αποκτήσουν. Ορισμένες πρακτικές που χρησιμοποιούνται για την επίλυση του προβλήματος έλλειψης δεξιοτήτων είναι η ενίσχυση των προγραμμάτων πρακτικής άσκησης, η συνεργασία επιχειρήσεων, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, κράτους, τα προγράμματα ενεργητικής συμμετοχικής μάθησης μέσω της τεχνολογίας, η προώθηση συμμετοχής των γυναικών σε πτυχία STEM, η ανάπτυξη διεπιστημονικών προγραμμάτων σπουδών και η παροχή καινοτομικών μηχανισμών χρηματοδότησης (ΕΥ,2019)⁴⁹.
- Γ. παροχή κινήτρων για επιστροφή των Ελλήνων του εξωτερικού ή την προσέλκυση νέων επιστημόνων από το εξωτερικό (π.χ. μείωση φόρων, ασφαλιστικών εισφορών).

5. Συμπεράσματα για την απασχόληση αποφοίτων ΑΕΙ και την αγορά εργασίας

1. Η εκπαίδευση και η αγορά εργασίας συνιστούν δύο βασικούς πυλώνες της ανταγωνιστικότητας της χώρας μας, η οποία ακόμη σημειώνει χαμηλές επιδόσεις στους δείκτες ανταγωνιστικότητας. Σύμφωνα με την κατάταξη IMD, σε σύνολο 64 χωρών για την αγορά εργασίας η Ελλάδα βρίσκεται στη θέση 44 ενώ για την απασχόληση στη θέση 55. Η σύνδεση μεταξύ εκπαίδευσης και αγοράς εργασίας είναι αναγκαία για την ανάπτυξη και των δύο αυτών πυλώνων.
2. Τα επαγγέλματα με προοπτική στηρίζονται στην τεχνολογία (είτε αφορούν π.χ τον προγραμματισμό, την ανάλυση των δεδομένων, την αυτοματοποίηση των διαδικασιών, την διαμόρφωση και υλοποίηση μιας ψηφιακής στρατηγικής) ενώ οι απαιτούμενες δεξιότητες

⁴⁹ https://assets.ey.com/content/dam/ey-sites/ey-com/en_gl/topics/attractiveness/ey-european-attractiveness-survey-building-a-better-working-europe.pdf

είναι αφ' ενός τεχνικές/ψηφιακές, αφετέρου απαιτούνται εξίσου και οι ήπιες ή οι κοινωνικές δεξιότητες, για το μέλλον. Για παράδειγμα, η δεξιότητα της συνεχούς εξέλιξης μέσω της μάθησης θα είναι κλειδί για την επιτυχία.

- 3. Η αναντιστοιχία δεξιοτήτων για τους αποφοίτους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης οφείλεται σε σχετικά μικρή αξιοποίησή τους σε κατάλληλες θέσεις, στην υποαπασχόληση τους, αλλά και τις χαμηλές αποδοχές, την αναντιστοιχία προσόντων και την προσφορά υπερπροσόντων σε χαμηλότερων απαιτήσεων θέσεις.*
- 4. Σε πολλές από τις βασικές κατηγορίες επαγγελματιών, πλην εκείνης των εκπαιδευτικών, παρατηρείται αύξηση στην απασχόληση. Πιο σημαντική είναι αυτή στους επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας, των μηχανικών, των επαγγελματιών υγείας και των επαγγελματιών επιχειρήσεων και διοίκησης.*
- 5. Τα επαγγέλματα που παρουσιάζουν δυναμική ανάπτυξη σε ποσοστά απασχόλησης, είναι, οι σχεδιαστές και αναλυτές λογισμικού και εφαρμογών, οι επαγγελματίες διοίκησης και οι επαγγελματίες στον τομέα της υγείας. Αντίθετα, σημαντικά μειούμενη απασχόληση καταγράφεται στους κλάδους των βιβλιοθηκονόμων/αρχαιοθετών κλπ, των ηλεκτροτεχνολόγων μηχανικών και των καθηγητών δευτεροβάθμιας κι επαγγελματικής εκπαίδευσης.*
- 6. Από την ανάλυση των στοιχείων που διενήργησε η ΕΘΑΑΕ με δεδομένα του πληροφοριακού της συστήματος ΟΠΕΣΠ και δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ προκύπτει θετική προοπτική απασχόλησης για αποφοίτους που ανήκουν στους επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας, τους επαγγελματίες διοίκησης, τους επαγγελματίες υγείας και τους μηχανικούς. Σχετικά θετικές έως ουδέτερες προοπτικές απασχόλησης προκύπτουν για τους αποφοίτους επαγγεμάτων όπως κτηνίατροι, νοσηλευτές και μαίες, επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού τομέα, επαγγελματίες των επιστημών της ζωής, δημοσιογράφοι, επαγγελματίες του γλωσσικού τομέα και επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα. Αρνητικές προοπτικές έχουν απόφοιτοι που σχετίζονται με επαγγέλματα όπως βιβλιοθηκονόμοι, αρχειοθέτες και έφοροι αρχαιοτήτων, μουσείων, νομικοί, καθηγητές επαγγελματικής εκπαίδευσης, καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αρχιτέκτονες, τοπογράφοι, πολεοδόμοι, σχεδιαστές, καλλιτέχνες.*
- 7. Ενώ η χώρα διαθέτει ένα μεγάλο ποσοστό αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, εν τούτοις τα ποσοστά ανεργίας παραμένουν υψηλά και συγχρόνως υπάρχει ακάλυπτη ζήτηση σε συγκεκριμένα επαγγέλματα και δεξιότητες. Όπως έδειξε η ανάλυση που προηγήθηκε, η αναδιάρθρωση στην παραγωγή αποφοίτων σε συγκεκριμένες ειδικότητες, αλλά και οι η προσαρμογή των ακαδημαϊκών τους προσόντων και δεξιοτήτων, είναι επιβεβλημένη. Στην αναδιάρθρωση αυτή συγκαταλέγεται και η ανάγκη κάλυψης του κενού που παρατηρείται στην προσφορά μεσαίων ή μέτριων προσόντων.*

Παραρτήματα

Παράρτημα 1 – Αντιστοίχιση τμημάτων με επαγγέλματα & κωδικοποίηση επαγγελμάτων κατά ISCO-08

Πίνακας 14. Αντιστοίχιση ΠΠΣ με επάγγελμα

#	Ίδρυμα	ΠΠΣ	Αντιστοίχιση με επάγγελμα κατά τριψήφιο κωδικό ISCO-08
1	ΑΣΚΤ	Εικαστικών Τεχνών	Καλλιτέχνες εν γένει
2	ΑΣΚΤ	Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης	Καλλιτέχνες εν γένει
3	ΑΠΘ	Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και επαγγελματίες του γλωσσικού τομέα/ Εκπαιδευτικοί
4	ΑΠΘ	Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών	Αρχιτέκτονες, Τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές
5	ΑΠΘ	Αρχιτεκτόνων Μηχανικών	Αρχιτέκτονες, Τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές
6	ΑΠΘ	Βιολογίας	Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής
7	ΑΠΘ	Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και επαγγελματίες του γλωσσικού τομέα
8	ΑΠΘ	Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και επαγγελματίες του γλωσσικού τομέα
9	ΑΠΘ	Γεωλογίας	Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών, γεωλόγοι και γεωφυσικοί
10	ΑΠΘ	Γεωπονίας	Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής
11	ΑΠΘ	Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος	Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής
12	ΑΠΘ	Δημοσιογραφίας και Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας	Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και επαγγελματίες του γλωσσικού τομέα
13	ΑΠΘ	Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών	Καλλιτέχνες εν γένει
14	ΑΠΘ	Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	Εργαζόμενοι στον τομέα του αθλητισμού και της σωματικής αγωγής
15	ΑΠΘ	Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού Σερρών	Εργαζόμενοι στον τομέα του αθλητισμού και της σωματικής αγωγής
16	ΑΠΘ	Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης	Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί
17	ΑΠΘ	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	Μηχανικοί
18	ΑΠΘ	Θεάτρου	Καλλιτέχνες εν γένει
19	ΑΠΘ	Θεολογίας	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
20	ΑΠΘ	Θεολογίας - Μουσουλμανικών Σπουδών	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
21	ΑΠΘ	Ιατρικής	Ιατροί εν γένει
22	ΑΠΘ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας	Βιβλιοθηκονόμοι, αρχειοφύλακες και έφοροι αρχαιοτήτων, μουσείων και αιθουσών έργων τέχνης
23	ΑΠΘ	Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και επαγγελματίες του γλωσσικού τομέα
24	ΑΠΘ	Κινηματογράφου	Καλλιτέχνες εν γένει
25	ΑΠΘ	Κτηνιατρικής	Κτηνίατροι
26	ΑΠΘ	Μαθηματικών	Μαθηματικοί, αναλογιστές, στατιστικοί / Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
27	ΑΠΘ	Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης	Αρχιτέκτονες, Τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές

28	ΑΠΘ	Μηχανολόγων Μηχανικών	Μηχανικοί
29	ΑΠΘ	Μουσικών Σπουδών	Καλλιτέχνες εν γένει
30	ΑΠΘ	Νομικής	Νομικοί εν γένει
31	ΑΠΘ	Οδοντιατρικής	Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας
32	ΑΠΘ	Οικονομικών Επιστημών	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
33	ΑΠΘ	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί
34	ΑΠΘ	Πληροφορικής	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
35	ΑΠΘ	Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
36	ΑΠΘ	Πολιτικών Επιστημών	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
37	ΑΠΘ	Πολιτικών Μηχανικών	Μηχανικοί
38	ΑΠΘ	Φαρμακευτικής	Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας
39	ΑΠΘ	Φιλολογίας	Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
40	ΑΠΘ	Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα / Εκπαιδευτικοί
41	ΑΠΘ	Φυσικής	Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών, γεωλόγοι, γεωφυσικοί / Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
42	ΑΠΘ	Χημείας	Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών, γεωλόγοι και γεωφυσικοί / Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
43	ΑΠΘ	Χημικών Μηχανικών	Μηχανικοί
44	ΑΠΘ	Ψυχολογίας	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
45	ΑΣΠΑΙΤΕ	Εκπαιδευτικών Ηλεκτρολόγων Μηχανικών	Καθηγητές Επαγγελματικής Εκπαίδευσης
46	ΑΣΠΑΙΤΕ	Εκπαιδευτικών Ηλεκτρονικών Μηχανικών	Καθηγητές Επαγγελματικής Εκπαίδευσης
47	ΑΣΠΑΙΤΕ	Εκπαιδευτικών Μηχανολόγων Μηχανικών	Καθηγητές Επαγγελματικής Εκπαίδευσης
48	ΑΣΠΑΙΤΕ	Εκπαιδευτικών Πολιτικών Μηχανικών	Καθηγητές Επαγγελματικής Εκπαίδευσης
49	ΓΠΑ	Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης	Επαγγελματίες Επιστημών της Ζωής
50	ΓΠΑ	Αξιοποίησης Φυσικών Πόρων και Γεωργικής Μηχανικής	Επαγγελματίες Επιστημών της Ζωής
51	ΓΠΑ	Βιοτεχνολογίας	Επαγγελματίες Επιστημών της Ζωής
52	ΓΠΑ	Δασολογίας και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος	Επαγγελματίες Επιστημών της Ζωής
53	ΓΠΑ	Διοίκησης Γεωργικών Επιχειρήσεων και Συστημάτων Εφοδιασμού	Επαγγελματίες Διοίκησης
54	ΓΠΑ	Επιστήμης Ζωικής Παραγωγής και Υδατοκαλλιεργειών	Επαγγελματίες Επιστημών της Ζωής
55	ΓΠΑ	Επιστήμης Τροφίμων και Διατροφής του Ανθρώπου	Επαγγελματίες Επιστημών της Ζωής
56	ΓΠΑ	Επιστήμης Φυτικής Παραγωγής	Επαγγελματίες Επιστημών της Ζωής
57	ΓΠΑ	Περιφερειακής και Οικονομικής Ανάπτυξης	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
58	ΔΠΘ	Αγροτικής Ανάπτυξης	Επαγγελματίες Επιστημών της Ζωής
59	ΔΠΘ	Αρχιτεκτόνων Μηχανικών	Αρχιτέκτονες, Τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές
60	ΔΠΘ	Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών	Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και επαγγελματίες του γλωσσικού τομέα

61	ΔΠΘ	Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων	Επαγγελματίες Επιστημών της Ζωής
62	ΔΠΘ	Ελληνικής Φιλολογίας	Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
63	ΔΠΘ	Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	Εργαζόμενοι στον τομέα του αθλητισμού και της σωματικής αγωγής
64	ΔΠΘ	Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία	Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί
65	ΔΠΘ	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	Μηχανικοί (εξαιρουμένων των ηλεκτροτεχνολόγων)
66	ΔΠΘ	Ιατρικής	Ιατροί εν γένει
67	ΔΠΘ	Ιστορίας και Εθνολογίας	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
68	ΔΠΘ	Κοινωνικής Εργασίας	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
69	ΔΠΘ	Κοινωνικής Πολιτικής	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
70	ΔΠΘ	Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης	Μηχανικοί
71	ΔΠΘ	Μηχανικών Περιβάλλοντος	Μηχανικοί
72	ΔΠΘ	Μοριακής Βιολογίας και Γενετικής	Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής
73	ΔΠΘ	Νομικής	Νομικοί εν γένει
74	ΔΠΘ	Οικονομικών Επιστημών	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
75	ΔΠΘ	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί
76	ΔΠΘ	Πολιτικής Επιστήμης	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
77	ΔΠΘ	Πολιτικών Μηχανικών	Μηχανικοί
78	ΔΙΠΑΕ	Αγροτικής Βιοτεχνολογίας και Οινολογίας	Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών, γεωλόγοι, γεωφυσικοί
79	ΔΙΠΑΕ	Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία	Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί
80	ΔΙΠΑΕ	Βιβλιοθηκονομίας, Αρχειονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης	Βιβλιοθηκονόμοι, αρχειοφύλακες και έφοροι αρχαιοτήτων, μουσείων και αιθουσών έργων τέχνης
81	ΔΙΠΑΕ	Βιοϊατρικών Επιστημών	Επαγγελματίες Επιστημών της Ζωής
82	ΔΙΠΑΕ	Γεωπονίας	Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών, γεωλόγοι και γεωφυσικοί
83	ΔΙΠΑΕ	Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος	Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών, γεωλόγοι και γεωφυσικοί
84	ΔΙΠΑΕ	Δημιουργικού Σχεδιασμού και Ένδυσης	Αρχιτέκτονες, Τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές
85	ΔΙΠΑΕ	Διοίκησης Εφοδιαστικής Αλυσίδας	Επαγγελματίες Διοίκησης
86	ΔΙΠΑΕ	Διοίκησης Οργανισμών, Μάρκετινγκ και Τουρισμού	Επαγγελματίες Διοίκησης
87	ΔΙΠΑΕ	Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας	Επαγγελματίες Διοίκησης
88	ΔΙΠΑΕ	Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων	Επαγγελματίες Επιστημών της Ζωής
89	ΔΙΠΑΕ	Επιστημών Διατροφής και Διαιτολογίας	Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας
90	ΔΙΠΑΕ	Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής	Αρχιτέκτονες, Τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές
91	ΔΙΠΑΕ	Λογιστικής και Πληροφοριακών Συστημάτων	Επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού τομέα
92	ΔΙΠΑΕ	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής	Επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού τομέα
93	ΔΙΠΑΕ	Μαιευτικής	Νοσηλεύτες και Μαιείς
94	ΔΙΠΑΕ	Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης	Μηχανικοί
95	ΔΙΠΑΕ	Μηχανικών Περιβάλλοντος	Μηχανικοί

96	ΔΙΠΑΕ	Μηχανικών Πληροφορικής και Ηλεκτρονικών Συστημάτων	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
97	ΔΙΠΑΕ	Μηχανικών Πληροφορικής, Υπολογιστών και Τηλεπικοινωνιών	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
98	ΔΙΠΑΕ	Μηχανικών Τοπογραφίας και Γεωπληροφορικής	Μηχανικοί
99	ΔΙΠΑΕ	Μηχανολόγων Μηχανικών	Μηχανικοί
100	ΔΙΠΑΕ	Νοσηλευτικής	Νοσηλευτές και Μαίες
101	ΔΙΠΑΕ	Νοσηλευτικής (Παράρτημα Διδυμοτείχου)	Νοσηλευτές και Μαίες
102	ΔΙΠΑΕ	Οικονομικών Επιστημών	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
103	ΔΙΠΑΕ	Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων	Επαγγελματίες Διοίκησης
104	ΔΙΠΑΕ	Πληροφορικής	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
105	ΔΙΠΑΕ	Πολιτικών Μηχανικών	Μηχανικοί
106	ΔΙΠΑΕ	Φυσικής	Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών και των επιστημών της γης / Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
107	ΔΙΠΑΕ	Φυσικοθεραπείας	Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας
108	ΔΙΠΑΕ	Χημείας	Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών, γεωλόγοι και γεωφυσικοί/ Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
109	ΕΚΠΑ	Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και επαγγελματίες του γλωσσικού τομέα / Εκπαιδευτικοί
110	ΕΚΠΑ	Αγροτικής Ανάπτυξης, Αγροδιατροφής και Διαχείρισης Φυσικών Πόρων	Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής
111	ΕΚΠΑ	Αεροδιαστημικής Επιστήμης και Τεχνολογίας	Μηχανικοί
112	ΕΚΠΑ	Βιολογίας	Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής
113	ΕΚΠΑ	Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και επαγγελματίες του γλωσσικού τομέα
114	ΕΚΠΑ	Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και επαγγελματίες του γλωσσικού τομέα
115	ΕΚΠΑ	Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος	Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών, γεωλόγοι και γεωφυσικοί
116	ΕΚΠΑ	Διαχείρισης Λιμένων και Ναυτιλίας	Επαγγελματίες Διοίκησης
117	ΕΚΠΑ	Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών	Επαγγελματίες Διοίκησης
118	ΕΚΠΑ	Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί
119	ΕΚΠΑ	Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και επαγγελματίες του γλωσσικού τομέα
120	ΕΚΠΑ	Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	Εργαζόμενοι στον τομέα του αθλητισμού και της σωματικής αγωγής
121	ΕΚΠΑ	Θεατρικών Σπουδών	Καλλιτέχνες εν γένει
122	ΕΚΠΑ	Θεολογίας	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα / Εκπαιδευτικοί
123	ΕΚΠΑ	Ιατρικής	Ιατροί εν γένει
124	ΕΚΠΑ	Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και επαγγελματίες του γλωσσικού τομέα
125	ΕΚΠΑ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας	Βιβλιοθηκονόμοι, αρχειοφύλακες και έφοροι αρχαιοτήτων, μουσείων και αιθουσών έργων τέχνης

126	ΕΚΠΑ	Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
127	ΕΚΠΑ	Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και επαγγελματίες του γλωσσικού τομέα
128	ΕΚΠΑ	Κοινωνικής Θεολογίας	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
129	ΕΚΠΑ	Κοινωνιολογίας	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
130	ΕΚΠΑ	Μαθηματικών	Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης / Μαθηματικοί, αναλογιστές, στατιστικοί
131	ΕΚΠΑ	Μουσικών Σπουδών	Καλλιτέχνες εν γένει
132	ΕΚΠΑ	Νομικής	Νομικοί εν γένει
133	ΕΚΠΑ	Νοσηλευτικής	Νοσηλευτές και Μαίες
134	ΕΚΠΑ	Οδοντιατρικής	Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας
135	ΕΚΠΑ	Οικονομικών Επιστημών	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
136	ΕΚΠΑ	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί
137	ΕΚΠΑ	Παιδαγωγικό Τμήμα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
138	ΕΚΠΑ	Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
139	ΕΚΠΑ	Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
140	ΕΚΠΑ	Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλάβικων Σπουδών	Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και επαγγελματίες του γλωσσικού τομέα
141	ΕΚΠΑ	Τεχνολογιών Ψηφιακής Βιομηχανίας	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
142	ΕΚΠΑ	Τούρκικων Σπουδών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών	Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και επαγγελματίες του γλωσσικού τομέα
143	ΕΚΠΑ	Φαρμακευτικής	Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας
144	ΕΚΠΑ	Φιλολογίας	Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
145	ΕΚΠΑ	Φιλοσοφίας	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
146	ΕΚΠΑ	Φυσικής	Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών, γεωλόγοι, γεωφυσικοί / Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
147	ΕΚΠΑ	Χημείας	Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών, γεωλόγοι, γεωφυσικοί / Καθηγητές δευτεροβάθμιας
148	ΕΚΠΑ	Ψηφιακών Τεχνών και Κινηματογράφου	Καλλιτέχνες εν γένει
149	ΕΚΠΑ	Ψυχολογίας	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
150	ΕΜΠ	Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών	Αρχιτέκτονες, Τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές
151	ΕΜΠ	Αρχιτεκτόνων Μηχανικών	Αρχιτέκτονες, Τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές
152	ΕΜΠ	Εφαρμοσμένων Μαθηματικών και Φυσικών Επιστημών	Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης - Μαθηματικοί, αναλογιστές, στατιστικοί
153	ΕΜΠ	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	Μηχανικοί
154	ΕΜΠ	Μηχανικών Μεταλλείων Μεταλλουργών	Μηχανικοί
155	ΕΜΠ	Μηχανολόγων Μηχανικών	Μηχανικοί
156	ΕΜΠ	Ναυπηγών Μηχανολόγων Μηχανικών	Μηχανικοί
157	ΕΜΠ	Πολιτικών Μηχανικών	Μηχανικοί
158	ΕΜΠ	Χημικών Μηχανικών	Μηχανικοί

159	ΕΑΠ	Διοίκηση Επιχειρήσεων & Οργανισμών	Επαγγελματίες Διοίκησης
160	ΕΑΠ	Ισπανική Γλώσσα και Πολιτισμός	Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και επαγγελματίες του γλωσσικού τομέα
161	ΕΑΠ	Πληροφορική	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
162	ΕΑΠ	Σπουδές στις Φυσικές Επιστήμες	Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών, γεωλόγοι, γεωφυσικοί / Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
163	ΕΑΠ	Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
164	ΕΑΠ	Σπουδές στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
165	ΕΑΠ	Δημόσιας Διοίκησης	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
166	ΕΑΠ	Διοίκησης Τουρισμού	Επαγγελματίες Διοίκησης
167	ΙΠ	Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας	Βιβλιοθηκονόμοι, αρχειοφύλακες και έφοροι αρχαιοτήτων, μουσείων και αιθουσών έργων τέχνης
168	ΙΠ	Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων	Μηχανικοί
169	ΙΠ	Ιστορίας	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
170	ΙΠ	Μουσικών Σπουδών	Καλλιτέχνες εν γένει
171	ΙΠ	Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας	συγγραφείς, δημοσιογράφοι και επαγγελματίες του γλωσσικού τομέα
172	ΙΠ	Περιβάλλοντος	Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής
173	ΙΠ	Πληροφορικής	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
174	ΙΠ	Τεχνών Ήχου και Εικόνας	Καλλιτέχνες εν γένει
175	ΙΠ	Τουρισμού	Επαγγελματίες Διοίκησης
176	ΙΠ	Ψηφιακών Μέσων και Επικοινωνίας	Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και επαγγελματίες του γλωσσικού τομέα
177	ΕΛΜΕΠΑ	Γεωπονίας	Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής
178	ΕΛΜΕΠΑ	Διοίκησης Επιχειρήσεων και Τουρισμού	Επαγγελματίες Διοίκησης
179	ΕΛΜΕΠΑ	Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας	Επαγγελματίες Διοίκησης
180	ΕΛΜΕΠΑ	Επιστημών Διατροφής και Διαιτολογίας	Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας
181	ΕΛΜΕΠΑ	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	Μηχανικοί
182	ΕΛΜΕΠΑ	Ηλεκτρονικών Μηχανικών	Μηχανικοί
183	ΕΛΜΕΠΑ	Κοινωνικής Εργασίας	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
184	ΕΛΜΕΠΑ	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής	Επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού τομέα
185	ΕΛΜΕΠΑ	Μηχανολόγων Μηχανικών	Μηχανικοί
186	ΕΛΜΕΠΑ	Μουσικής Τεχνολογίας και Ακουστικής	Καλλιτέχνες εν γένει
187	ΕΛΜΕΠΑ	Νοσηλευτικής	Νοσηλευτές και Μαίες
188	ΟΠΑ	Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
189	ΟΠΑ	Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας	Επαγγελματίες Διοίκησης
190	ΟΠΑ	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής	επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού τομέα
191	ΟΠΑ	Μάρκετινγκ και Επικοινωνίας	Επαγγελματίες σύμβουλοι πωλήσεων, μάρκετινγκ, διαφήμισης
192	ΟΠΑ	Οικονομικής Επιστήμης	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
193	ΟΠΑ	Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων	Επαγγελματίες Διοίκησης

194	ΟΠΑ	Πληροφορικής	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
195	ΟΠΑ	Στατιστικής	Μαθηματικοί, αναλογιστές, στατιστικοί
196	ΠΑ	Γεωγραφίας	Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών , γεωλόγοι και γεωφυσικοί
197	ΠΑ	Διοίκησης Επιχειρήσεων	Επαγγελματίες Διοίκησης
198	ΠΑ	Επιστήμης Τροφίμων και Διατροφής	Επαγγελματίες επιστημών της Ζωής
199	ΠΑ	Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού	Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί
200	ΠΑ	Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
201	ΠΑ	Κοινωνιολογίας	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
202	ΠΑ	Μαθηματικών	Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης / Μαθηματικοί, αναλογιστές, στατιστικοί
203	ΠΑ	Μεσογειακών Σπουδών	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
204	ΠΑ	Μηχανικών Οικονομίας και Διοίκησης	Μηχανικοί
205	ΠΑ	Μηχανικών Πληροφοριακών και Επικοινωνιακών Συστημάτων	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
206	ΠΑ	Μηχανικών Σχεδίασης Προϊόντων και Συστημάτων	Αρχιτέκτονες, Τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές
207	ΠΑ	Ναυτιλίας και Επιχειρηματικών Υπηρεσιών	Επαγγελματίες Διοίκησης
208	ΠΑ	Οικονομικής και Διοίκησης Τουρισμού	Επαγγελματίες Διοίκησης
209	ΠΑ	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί
210	ΠΑ	Περιβάλλοντος	Επαγγελματίες επιστημών της Ζωής
211	ΠΑ	Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
212	ΠΑ	Στατιστικής και Αναλογιστικών - Χρηματοοικονομικών Μαθηματικών	Επαγγελματίες του Χρηματοοικονομικού Τομέα
213	ΠΑ	Ωκεανογραφίας & Θαλασσίων Βιοεπιστημών	Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής
214	ΠΑΔΑ	Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία	Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί
215	ΠΑΔΑ	Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης	Βιβλιοθηκονόμοι, αρχειοφύλακες και έφοροι αρχαιοτήτων, μουσείων και αιθουσών έργων τέχνης
216	ΠΑΔΑ	Βιοιατρικών Επιστημών	Επαγγελματίες Επιστημών της Ζωής
217	ΠΑΔΑ	Γραφιστικής και Οπτικής Επικοινωνίας	Αρχιτέκτονες, Τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές
218	ΠΑΔΑ	Δημόσιας και Κοινωνικής Υγείας	Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας
219	ΠΑΔΑ	Διοίκησης Επιχειρήσεων	Επαγγελματίες Διοίκησης
220	ΠΑΔΑ	Διοίκησης Τουρισμού	Επαγγελματίες Διοίκησης
221	ΠΑΔΑ	Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων	Επαγγελματίες Επιστημών της Ζωής
222	ΠΑΔΑ	Επιστημών Οίνου, Αμπέλου και Ποτών	Επαγγελματίες επιστημών της Ζωής
223	ΠΑΔΑ	Εργοθεραπείας	Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας
224	ΠΑΔΑ	Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής	Αρχιτέκτονες, Τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές
225	ΠΑΔΑ	Ηλεκτρολόγων και Ηλεκτρονικών Μηχανικών	Μηχανικοί
226	ΠΑΔΑ	Κοινωνικής Εργασίας	Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας

227	ΠΑΔΑ	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής	Επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού τομέα
228	ΠΑΔΑ	Μαιευτικής	Νοσηλευτές και Μαιές
229	ΠΑΔΑ	Μηχανικών Βιοϊατρικής	Μηχανικοί
230	ΠΑΔΑ	Μηχανικών Βιομηχανικής Σχεδίασης και Παραγωγής	Αρχιτέκτονες, Τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές
231	ΠΑΔΑ	Μηχανικών Πληροφορικής και Υπολογιστών	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
232	ΠΑΔΑ	Μηχανικών Τοπογραφίας και Γεωπληροφορικής	Αρχιτέκτονες, Τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές
233	ΠΑΔΑ	Μηχανολόγων Μηχανικών	Μηχανικοί
234	ΠΑΔΑ	Ναυπηγών Μηχανικών	Μηχανικοί
235	ΠΑΔΑ	Νοσηλευτικής	Νοσηλευτές και Μαιές
236	ΠΑΔΑ	Πολιτικών Μηχανικών	Μηχανικοί
237	ΠΑΔΑ	Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης	Βιβλιοθηκονόμοι, αρχειοφύλακες και έφοροι αρχαιοτήτων, μουσείων και αιθουσών έργων τέχνης
238	ΠΑΔΑ	Φυσιοθεραπείας	Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας
239	ΠΑΔΑ	Φωτογραφίας και Οπτικοακουστικών Τεχνών	Καλλιτέχνες εν γένει
240	ΠΔΜ	Γεωπονίας	Επαγγελματίες επιστημών της Ζωής
241	ΠΔΜ	Διεθνών Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
242	ΠΔΜ	Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας	Επαγγελματίες Διοίκησης
243	ΠΔΜ	Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών	Καλλιτέχνες εν γένει
244	ΠΔΜ	Επικοινωνίας και Ψηφιακών Μέσων	Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και επαγγελματίες του γλωσσικού τομέα
245	ΠΔΜ	Εργοθεραπείας	Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας
246	ΠΔΜ	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών (πρώην Μηχανικών Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών)	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
247	ΠΔΜ	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής	Επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού τομέα
248	ΠΔΜ	Μαθηματικών	Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης/ Μαθηματικοί, αναλογιστές, στατιστικοί
249	ΠΔΜ	Μαιευτικής	Νοσηλευτές και Μαιές
250	ΠΔΜ	Μηχανικών Ορυκτών Πόρων	Μηχανικοί
251	ΠΔΜ	Μηχανικών Σχεδίασης Προϊόντων και Συστημάτων	Αρχιτέκτονες, Τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές
252	ΠΔΜ	Μηχανολόγων Μηχανικών	Μηχανικοί
253	ΠΔΜ	Οικονομικών Επιστημών	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
254	ΠΔΜ	Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων	Επαγγελματίες Διοίκησης
255	ΠΔΜ	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί
256	ΠΔΜ	Παιδαγωγικό Νηπιαγωγών	Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί
257	ΠΔΜ	Περιφερειακής και Διασυννοριακής Ανάπτυξης	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
258	ΠΔΜ	Πληροφορικής	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας

259	ΠΑΔΜ	Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης	Μαθηματικοί, αναλογιστές, στατιστικοί
260	ΠΑΔΜ	Χημικών Μηχανικών (πρώην Μηχανικών Περιβάλλοντος)	Μηχανικοί
261	ΠΑΔΜ	Ψυχολογίας	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
262	ΠΑΘΕΣ	Αρχιτεκτόνων Μηχανικών	Αρχιτέκτονες, Τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές
263	ΠΑΘΕΣ	Βιοχημείας και Βιοτεχνολογίας	Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών, γεωλόγοι, γεωφυσικοί
264	ΠΑΘΕΣ	Γεωπονίας - Αγροτεχνολογίας	Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής
265	ΠΑΘΕΣ	Γεωπονίας, Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος	Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής
266	ΠΑΘΕΣ	Γεωπονίας, Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος	Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής
267	ΠΑΘΕΣ	Γλωσσικών και Διαπολιτισμικών Σπουδών	Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και επαγγελματίες του γλωσσικού τομέα
268	ΠΑΘΕΣ	Δασολογίας, Επιστημών Ξύλου και Σχεδιασμού	Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής
269	ΠΑΘΕΣ	Δημόσιας και Ενιαίας Υγείας	Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας
270	ΠΑΘΕΣ	Διαιτολογίας και Διατροφολογίας	Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας
271	ΠΑΘΕΣ	Διοίκησης Επιχειρήσεων	Επαγγελματίες Διοίκησης
272	ΠΑΘΕΣ	Επιστήμης Ζωικής Παραγωγής	Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής
273	ΠΑΘΕΣ	Επιστήμης Τροφίμων και Διατροφής	Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής
274	ΠΑΘΕΣ	Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	Εργαζόμενοι στον τομέα του αθλητισμού και της σωματικής αγωγής
275	ΠΑΘΕΣ	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	Μηχανικοί
276	ΠΑΘΕΣ	Ιατρικής	Ιατροί εν γένει
277	ΠΑΘΕΣ	Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
278	ΠΑΘΕΣ	Κτηνιατρικής	Κτηνίατροι
279	ΠΑΘΕΣ	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής	Επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού τομέα
280	ΠΑΘΕΣ	Μαθηματικών	Μαθηματικοί, αναλογιστές, στατιστικοί
281	ΠΑΘΕΣ	Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης	Αρχιτέκτονες, Τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές
282	ΠΑΘΕΣ	Μηχανολόγων Μηχανικών	Μηχανικοί
283	ΠΑΘΕΣ	Νοσηλευτικής	Νοσηλευτές και Μαιές
284	ΠΑΘΕΣ	Οικονομικών Επιστημών	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
285	ΠΑΘΕΣ	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί
286	ΠΑΘΕΣ	Παιδαγωγικό Ειδικής Αγωγής	Άλλοι εκπαιδευτικοί
287	ΠΑΘΕΣ	Παιδαγωγικό Προσχολικής Εκπαίδευσης	Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί
288	ΠΑΘΕΣ	Περιβάλλοντος	Επαγγελματίες επιστημών της ζωής
289	ΠΑΘΕΣ	Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
290	ΠΑΘΕΣ	Πληροφορικής με Εφαρμογές στη Βιοϊατρική	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
291	ΠΑΘΕΣ	Πολιτικών Μηχανικών	Μηχανικοί

292	ΠΑΘΕΣ	Πολιτισμού και Δημιουργικών Μέσων και Βιομηχανιών	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
293	ΠΑΘΕΣ	Συστημάτων Ενέργειας	Μηχανικοί
294	ΠΑΘΕΣ	Φυσικής	Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών, γεωλόγοι και γεωφυσικοί / Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
295	ΠΑΘΕΣ	Φυσικοθεραπείας	Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας
296	ΠΑΘΕΣ	Ψηφιακών Συστημάτων	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
297	ΠΙ	Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία	Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί
298	ΠΙ	Αρχιτεκτόνων Μηχανικών	Αρχιτέκτονες, Τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές
299	ΠΙ	Βιολογικών Εφαρμογών και Τεχνολογίας	Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής
300	ΠΙ	Γεωπονίας	Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής
301	ΠΙ	Εικαστικών Τεχνών & Επιστημών της Τέχνης	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
302	ΠΙ	Ιατρικής	Ιατροί εν γένει
303	ΠΙ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
304	ΠΙ	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής	Επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού τομέα
305	ΠΙ	Λογοθεραπείας	Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας
306	ΠΙ	Μαθηματικών	Μαθηματικοί, αναλογιστές, στατιστικοί
307	ΠΙ	Μηχανικών Επιστήμης Υλικών	Μηχανικοί
308	ΠΙ	Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Πληροφορικής	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
309	ΠΙ	Μουσικών Σπουδών	Καλλιτέχνες εν γένει
310	ΠΙ	Νοσηλευτικής	Νοσηλευτές και Μαίες
311	ΠΙ	Οικονομικών Επιστημών	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
312	ΠΙ	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί
313	ΠΙ	Παιδαγωγικό Νηπιαγωγών	Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί
314	ΠΙ	Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
315	ΠΙ	Φιλολογίας	Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
316	ΠΙ	Φιλοσοφίας (πρώην ΦΠΨ)	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
317	ΠΙ	Φυσικής	Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών, γεωλόγοι και γεωφυσικοί / Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
318	ΠΙ	Χημείας	Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών, γεωλόγοι και γεωφυσικοί / Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
319	ΠΙ	Ψυχολογίας	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
320	ΠΑΚΡΗ	Βιολογίας	Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής
321	ΠΑΚΡΗ	Επιστήμης και Τεχνολογίας Υλικών	Μηχανικοί
322	ΠΑΚΡΗ	Επιστήμης Υπολογιστών	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
323	ΠΑΚΡΗ	Ιατρικής	Ιατροί εν γένει
324	ΠΑΚΡΗ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας	Βιβλιοθηκονόμοι, αρχειοφύλακες και έφοροι αρχαιοτήτων, μουσείων και αιθουσών έργων τέχνης
325	ΠΑΚΡΗ	Κοινωνιολογίας	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα

326	ΠΑΚΡΗ	Μαθηματικών και Εφαρμοσμένων Μαθηματικών - Εφαρμοσμένων Μαθηματικών	Μαθηματικοί, αναλογιστές, στατιστικοί
327	ΠΑΚΡΗ	Μαθηματικών και Εφαρμοσμένων Μαθηματικών - Μαθηματικών	Μαθηματικοί, αναλογιστές, στατιστικοί
328	ΠΑΚΡΗ	Οικονομικών Επιστημών	επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
329	ΠΑΚΡΗ	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί
330	ΠΑΚΡΗ	Παιδαγωγικό Προσχολικής Εκπαίδευσης	Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί
331	ΠΑΚΡΗ	Πολιτικής Επιστήμης	επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
332	ΠΑΚΡΗ	Φιλολογίας	Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
333	ΠΑΚΡΗ	Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών	επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
334	ΠΑΚΡΗ	Φυσικής	Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών, γεωλόγοι / Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
335	ΠΑΚΡΗ	Χημείας	Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών, γεωλόγοι / Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
336	ΠΑΚΡΗ	Ψυχολογίας	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
337	ΠΑΜΑΚ	Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
338	ΠΑΜΑΚ	Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
339	ΠΑΜΑΚ	Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
	ΠΑΜΑΚ	Εφαρμοσμένης Πληροφορικής*	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
340	ΠΑΜΑΚ	Εφαρμοσμένης Πληροφορικής - Επιστήμη και Τεχνολογία Υπολογιστών	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
341	ΠΑΜΑΚ	Εφαρμοσμένης Πληροφορικής - Πληροφοριακά Συστήματα	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
342	ΠΑΜΑΚ	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής	Επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού τομέα
343	ΠΑΜΑΚ	Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης	Καλλιτέχνες εν γένει
344	ΠΑΜΑΚ	Οικονομικών Επιστημών	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
345	ΠΑΜΑΚ	Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων	Επαγγελματίες Διοίκησης
346	ΠΑΠΑΤ	Αρχιτεκτόνων Μηχανικών	Αρχιτέκτονες, Τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές
347	ΠΑΠΑΤ	Βιολογίας	Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής
348	ΠΑΠΑΤ	Γεωλογίας	Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής
349	ΠΑΠΑΤ	Γεωπονίας	Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής
350	ΠΑΠΑΤ	Διοίκησης Επιχειρήσεων	Επαγγελματίες Διοίκησης
351	ΠΑΠΑΤ	Διοίκησης Επιχειρήσεων Αγροτικών Προϊόντων και Τροφίμων	Επαγγελματίες Διοίκησης
352	ΠΑΠΑΤ	Διοίκησης Τουρισμού	Επαγγελματίες Διοίκησης
353	ΠΑΠΑΤ	Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας	Επαγγελματίες Διοίκησης
354	ΠΑΠΑΤ	Επιστήμης Βιοσυστημάτων και Γεωργικής Μηχανικής	Επαγγελματίες επιστημών της Ζωής
355	ΠΑΠΑΤ	Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων	Επαγγελματίες επιστημών της Ζωής
356	ΠΑΠΑΤ	Επιστήμης των Υλικών	Μηχανικοί
357	ΠΑΠΑΤ	Επιστήμης Φυτικής Παραγωγής	Επαγγελματίες επιστημών της Ζωής

358	ΠΑΠΑΤ	Επιστημών της Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Εργασίας (πρώην Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης)	Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί
359	ΠΑΠΑΤ	Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί
360	ΠΑΠΑΤ	Ζωικής Παραγωγής, Αλιείας και Υδατοκαλλιεργειών	Επαγγελματίες επιστημών της Ζωής
361	ΠΑΠΑΤ	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Τεχνολογίας Υπολογιστών	Μηχανικοί
362	ΠΑΠΑΤ	Θεατρικών Σπουδών	Καλλιτέχνες εν γένει
363	ΠΑΠΑΤ	Ιατρικής	Ιατροί εν γένει
364	ΠΑΠΑΤ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας (πρώην Διαχείρισης Πολιτισμικού Περιβάλλοντος και Νέων Τεχνολογιών)	Βιβλιοθηκονόμοι, αρχειοφύλακες και έφοροι αρχαιοτήτων, μουσείων και αιθουσών έργων τέχνης
365	ΠΑΠΑΤ	Λογοθεραπείας	Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας
366	ΠΑΠΑΤ	Μαθηματικών	Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης / Μαθηματικοί, αναλογιστές, στατιστικοί
367	ΠΑΠΑΤ	Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Πληροφορικής	Μηχανικοί
368	ΠΑΠΑΤ	Μηχανικών Περιβάλλοντος (πρώην Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων)	Μηχανικοί
369	ΠΑΠΑΤ	Μηχανολόγων και Αεροναυπηγών Μηχανικών	Μηχανικοί
370	ΠΑΠΑΤ	Μουσειολογίας	Βιβλιοθηκονόμοι, αρχειοφύλακες και έφοροι αρχαιοτήτων, μουσείων και αιθουσών έργων τέχνης
371	ΠΑΠΑΤ	Νοσηλευτικής	Νοσηλευτές και Μαιές
372	ΠΑΠΑΤ	Οικονομικών Επιστημών	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
373	ΠΑΠΑΤ	Πολιτικών Μηχανικών	Μηχανικοί
374	ΠΑΠΑΤ	Φαρμακευτικής	Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας
375	ΠΑΠΑΤ	Φιλολογίας	Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
376	ΠΑΠΑΤ	Φιλοσοφίας	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
377	ΠΑΠΑΤ	Φυσικής	Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών , γεωλόγοι και γεωφυσικοί / Εκπαιδευτικοί
378	ΠΑΠΑΤ	Φυσικοθεραπείας	Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας
379	ΠΑΠΑΤ	Χημείας	Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών , γεωλόγοι και γεωφυσικοί
380	ΠΑΠΑΤ	Χημικών Μηχανικών	Μηχανικοί
381	ΠΑΠΕΙ	Βιομηχανικής Διοίκησης και Τεχνολογίας	Επαγγελματίες Διοίκησης
382	ΠΑΠΕΙ	Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
383	ΠΑΠΕΙ	Ναυτιλιακών Σπουδών	Επαγγελματίες Διοίκησης
384	ΠΑΠΕΙ	Οικονομικής Επιστήμης	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
385	ΠΑΠΕΙ	Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων	Επαγγελματίες Διοίκησης
386	ΠΑΠΕΙ	Πληροφορικής	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
387	ΠΑΠΕΙ	Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης	Μαθηματικοί, αναλογιστές, στατιστικοί

388	ΠΑΠΕΙ	Τουριστικών Σπουδών	Επαγγελματίες Διοίκησης
389	ΠΑΠΕΙ	Χρηματοοικονομικής και Τραπεζικής Διοικητικής	Επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού τομέα
390	ΠΑΠΕΙ	Ψηφιακών Συστημάτων	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
391	ΠΑΠΕΛ	Γεωπονίας	Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής
392	ΠΑΠΕΛ	Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών	Επαγγελματίες Διοίκησης
393	ΠΑΠΕΛ	Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας	Επαγγελματίες Διοίκησης
394	ΠΑΠΕΛ	Επιστήμης Διατροφής και Διαιτολογίας	Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας
395	ΠΑΠΕΛ	Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων	Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής
396	ΠΑΠΕΛ	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	Μηχανικοί
397	ΠΑΠΕΛ	Θεατρικών Σπουδών	Καλλιτέχνες εν γένει
398	ΠΑΠΕΛ	Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών	Βιβλιοθηκονόμοι, αρχειοφύλακες και έφοροι αρχαιοτήτων, μουσείων και αιθουσών έργων τέχνης
399	ΠΑΠΕΛ	Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
400	ΠΑΠΕΛ	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής	Επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού τομέα
401	ΠΑΠΕΛ	Λογοθεραπείας	Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας
402	ΠΑΠΕΛ	Μηχανολόγων Μηχανικών	Μηχανικοί
403	ΠΑΠΕΛ	Νοσηλευτικής	Νοσηλευτές και Μαίες
404	ΠΑΠΕΛ	Οικονομικών Επιστημών	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
405	ΠΑΠΕΛ	Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
406	ΠΑΠΕΛ	Παραστατικών και Ψηφιακών Τεχνών	Καλλιτέχνες εν γένει
407	ΠΑΠΕΛ	Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
408	ΠΑΠΕΛ	Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
409	ΠΑΠΕΛ	Πολιτικών Μηχανικών	Μηχανικοί
410	ΠΑΠΕΛ	Φιλολογίας	Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
411	ΠΑΠΕΛ	Φυσικοθεραπείας	Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας
412	ΠΑΠΕΛ	Ψηφιακών Συστημάτων	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
413	ΠΠΚΠΕ	Δημόσιας Διοίκησης	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
414	ΠΠΚΠΕ	Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
415	ΠΠΚΠΕ	Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
416	ΠΠΚΠΕ	Κοινωνικής Ανθρωπολογίας	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
417	ΠΠΚΠΕ	Κοινωνικής Πολιτικής	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
418	ΠΠΚΠΕ	Κοινωνιολογίας	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
419	ΠΠΚΠΕ	Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
420	ΠΠΚΠΕ	Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα
421	ΠΠΚΠΕ	Ψυχολογίας	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα

422	ΠΟΚΡΗ	Αρχιτεκτόνων Μηχανικών	Αρχιτέκτονες, Τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές
423	ΠΟΚΡΗ	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	Μηχανικοί
424	ΠΟΚΡΗ	Μηχανικών Ορυκτών Πόρων	Μηχανικοί
425	ΠΟΚΡΗ	Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης	Μηχανικοί
426	ΠΟΚΡΗ	Μηχανικών Περιβάλλοντος	Μηχανικοί
427	ΧΠ	Γεωγραφίας	Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών, γεωλόγοι, γεωφυσικοί
428	ΧΠ	Επιστήμης Διαιτολογίας και Διατροφής	Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας
429	ΧΠ	Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης	Επαγγελματίες Διοίκησης
430	ΧΠ	Πληροφορικής και Τηλεματικής	Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας

Παράρτημα 2: Ανάλυση Κωδικών Επαγγελματιών

Πίνακας 15. Κωδικοί επαγγελμάτων κατά ISCO-08

Ανάλυση Επαγγελματιών	Κωδικός
Ασκούντες Επιστημονικά Επαγγέλματα και Μηχανικοί	21
Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών, γεωλόγοι και γεωφυσικοί	211
Φυσικοί και αστρονόμοι	2111
Μετεωρολόγοι	2112
Χημικοί	2113
Γεωλόγοι και γεωφυσικοί	2114
Μαθηματικοί, αναλογιστές και στατιστικοί	212
Μαθηματικοί, αναλογιστές και στατιστικοί	2120
Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής	213
Βιολόγοι, βοτανολόγοι, ζωολόγοι και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	2131
Σύμβουλοι γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας	2132
Επαγγελματίες προστασίας του περιβάλλοντος	2133
Μηχανικοί (εξαιρουμένων των ηλεκτρολόγων τεχνολόγων)	214
Μηχανικοί βιομηχανίας και παραγωγής	2141
Πολιτικοί μηχανικοί	2142
Μηχανικοί περιβάλλοντος	2143
Μηχανολόγοι μηχανικοί	2144
Χημικοί μηχανικοί	2145
Μηχανικοί ορυχείων, μεταλλειολόγοι και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	2146
Μηχανικοί π.δ.κ.α.	2149
Ηλεκτρολόγοι τεχνολόγοι μηχανικοί	215
Ηλεκτρολόγοι μηχανικοί	2151
Ηλεκτρονικοί μηχανικοί	2152

Ανάλυση Επαγγελματιών	Κωδικός
Μηχανικοί τηλεπικοινωνιών	2153
Αρχιτέκτονες, τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές	216
Αρχιτέκτονες κτιρίων	2161
Αρχιτέκτονες τοπίου	2162
Σχεδιαστές προϊόντων και ενδυμάτων	2163
Πολεοδόμοι και συγκοινωνιολόγοι	2164
Χαρτογράφοι, τοπογράφοι-γεωμέτρεις και γεωδαίτες	2165
Γραφίστες και σχεδιαστές πολυμέσων	2166

Ανάλυση Επαγγελματιών	Κωδικός
Επαγγελματίες του τομέα της υγείας	22
Ιατροί	221
Ιατροί γενικής ιατρικής	2211
Ειδικευμένοι ιατροί	2212
Νοσηλευτές και μαίες	222
Νοσηλευτές	2221
Μαίες	2222
Επαγγελματίες παραδοσιακής και συμπληρωματικής ιατρικής	223
Επαγγελματίες παραδοσιακής και συμπληρωματικής ιατρικής	2230
Ασκούντες παραϊατρικά επαγγέλματα	224
Ασκούντες παραϊατρικά επαγγέλματα	2240
Κτηνίατροι	225
Κτηνίατροι	2250
Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας	226
Οδοντίατροι	2261
Φαρμακοποιοί	2262
Επαγγελματίες περιβαλλοντικής και επαγγελματικής υγείας και υγιεινής	2263
Φυσιοθεραπευτές	2264
Διαιτολόγοι και διατροφολόγοι	2265
Ακουολόγοι και λογοθεραπευτές	2266

Οπτομέτρες και οπτικοί που εξετάζουν την όραση (οφθαλμολόγοι οπτικοί)	2267
Επαγγελματίες του τομέα της υγείας π.δ.κ.α.	2269

Ανάλυση Επαγγελματιών	Κωδικός
Εκπαιδευτικοί	23
Διδακτικό προσωπικό ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων	231
Διδακτικό προσωπικό ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων	2310
Καθηγητές επαγγελματικής εκπαίδευσης	232
Καθηγητές επαγγελματικής εκπαίδευσης	2320
Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	233
Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	2330
Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί	234
Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης	2341
Νηπιαγωγοί	2342
Άλλοι εκπαιδευτικοί	235
Ειδικοί επιστήμονες επί των διδακτικών μεθόδων	2351
Εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής	2352
Άλλοι καθηγητές ξένων γλωσσών, εκτός των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων	2353
Άλλοι καθηγητές μουσικής, εκτός των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων	2354
Άλλοι καθηγητές καλλιτεχνικών, εκτός των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων	2355
Εκπαιδευτικοί τεχνολογιών πληροφόρησης	2356
Εκπαιδευτικοί π.δ.κ.α.	2359

Ανάλυση Επαγγελματιών	Κωδικός
Επαγγελματίες επιχειρήσεων και διοίκησης	24
Επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού τομέα	241
Λογιστές	2411
Χρηματοοικονομικοί σύμβουλοι και σύμβουλοι επενδύσεων	2412
Οικονομικοί αναλυτές	2413
Επαγγελματίες διοίκησης	242

Αναλυτές διοίκησης και οργάνωσης	2421
Επαγγελματίες διαχείρισης πολιτικής	2422
Επαγγελματίες σύμβουλοι προσωπικού και επαγγελματικού προσανατολισμού	2423
Επαγγελματίες σύμβουλοι επιμόρφωσης και ανάπτυξης του προσωπικού	2424
Επαγγελματίες σύμβουλοι πωλήσεων, μάρκετινγκ και δημοσίων σχέσεων	243
Επαγγελματίες σύμβουλοι διαφήμισης και μάρκετινγκ	2431
Επαγγελματίες σύμβουλοι δημοσίων σχέσεων	2432
Επαγγελματίες σύμβουλοι τεχνικών και ιατρικών πωλήσεων (εξαιρουμένου του τομέα των ΤΠΕ)	2433
Επαγγελματίες σύμβουλοι πωλήσεων στον τομέα των τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας	2434

Ανάλυση Επαγγελματιών	Κωδικός
Επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας	25
Σχεδιαστές και αναλυτές λογισμικού και εφαρμογών	251
Αναλυτές συστημάτων	2511
Σχεδιαστές λογισμικού	2512
Σχεδιαστές διαδικτύου και πολυμέσων	2513
Προγραμματιστές εφαρμογών	2514
Σχεδιαστές και αναλυτές λογισμικού και εφαρμογών π.δ.κ.α.	2519
Επαγγελματίες βάσεων δεδομένων και δικτύων	252
Σχεδιαστές και διαχειριστές βάσεων δεδομένων	2521
Διαχειριστές συστημάτων	2522
Επαγγελματίες δικτύων Η/Υ	2523
Επαγγελματίες βάσεων δεδομένων και δικτύων π.δ.κ.α.	2529

Ανάλυση Επαγγελματιών	Κωδικός
Επαγγελματίες του νομικού, κοινωνικού και πολιτιστικού κλάδου	26
Επαγγελματίες νομικοί	261
Δικηγόροι	2611
Δικαστές	2612
Επαγγελματίες του νομικού κλάδου π.δ.κ.α.	2619
Βιβλιοθηκονόμοι, αρχειοφύλακες και έφοροι αρχαιοτήτων, μουσείων και αιθουσών έργων τέχνης	262
Αρχειοφύλακες και έφοροι αρχαιοτήτων, μουσείων και αιθουσών έργων τέχνης	2621

Βιβλιοθηκονόμοι και ασκούντες συναφή επαγγέλματα στον τομέα της τεκμηρίωσης και της πληροφόρησης	2622
Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα	263
Οικονομολόγοι	2631
Κοινωνιολόγοι, ανθρωπολόγοι και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	2632
Φιλόσοφοι, ιστορικοί και πολιτικοί επιστήμονες	2633
Ψυχολόγοι	2634
Κοινωνικοί λειτουργοί και σύμβουλοι	2635
Κληρικοί και επαγγελματίες του θρησκευτικού τομέα	2636
Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και γλωσσολόγοι	264
Συγγραφείς και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	2641
Δημοσιογράφοι	2642
Μεταφραστές, διερμηνείς και άλλοι γλωσσολόγοι	2643
Καλλιτέχνες εν γένει	265
Εικαστικοί καλλιτέχνες	2651
Μουσικοί, τραγουδιστές και συνθέτες	2652
Χορευτές και χορογράφοι	2653
Σκηνοθέτες κινηματογράφου, θεάτρου και συναφείς διευθυντές και παραγωγοί	2654
Ηθοποιοί	2655
Παρουσιαστές ραδιοφώνου, τηλεόρασης και άλλων μέσων μαζικής επικοινωνίας	2656
Καλλιτέχνες εν γένει π.δ.κ.α.	2659

**Εθνική Αρχή
Ανώτατης Εκπαίδευσης**
Hellenic Authority
for Higher Education

**Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση**
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

